Published and distributed under permit No. 208 authorized by the Act of Oct. 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. By order of the president, A. S. Burleson, Postmaster General.

If undeliverable return to:
"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"
1951 W. 22nd Place,
CHICAGO, ILL.
Return Postage Guaranteed.

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

Subcription price:
For members, yearly . $0.96
For nonmembers $2.00
Foreign Countries $3.00
Telephone: Canal 2487

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO — OFFICIAL ORGAN — IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION.

Največji slovenski tednik v Združenih državah.

Izhaja vsako sredo.

Naročnina:
Za člane, na leto $0.96
Za nečlane $2.00
Za inozemstvo $3.00

NASLOV
uredništva in upravništva:
1951 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.

Telefon: Canal 2487

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON JUNE 22, 1918.

No. 25.—Štev. 25. Chicago, Ill., 23. junija (June), 1920. Leto VI. Volume VI.

Razne vesti.

Važno za rojake, ki potujejo v staro domovino.

Jugoslovansko poslaništvo v Washingtonu, D. C. nam uradno poroča, da je osrednja jugoslovanska vlada po finančnem ministrstvu osnovala državne menjalnice za razmeno dolarjev našim izseljencem, ki se vračajo iz Amerike. Te državne menjalnice so: v Kotoru, Dubrovniku, Metkoviču, Splitu, **Mariboru, Špiljah in v Ljubljani.** Ti uradi menjajo ameriške dolarje po najpovoljnejšem borzinem kurzu.

Kdor izmed Jugoslovanov torej potuje v staro domovino, naj nikjer drugje na poti ne izmenja ameriških dolarjev ali čekov v dolarjih, kakor v gorioznačenih mestih. Rojaki! Ravnajte se po tem navodilu, da ne boste med potovanjem morda opeharjeni od raznih agentov in verižnikov.

Nikomur ne svetujemo, nositi velike svote ameriškega denarja s sabo na potovanju; kupite raje pred odhodom v kaki pošteni banki takozvane "Travelers" čeke, ali pa drafte na svoje ime. Gotovi denar lahko izgubite, ali vam ga kedo ukrade; ček pa nima za tujo osebo nobene veljave, samo podpisati ga ne smete takoj.

Predsednik Wilson odlikovan s prvo kolajno zmage.

Washington 20. junija. —Včeraj je bil predsednik Wilson prvi odlikovan z novo kolajno zmage, katero bodo dobili tudi vsi ostali vojaki, mornarji ter častniki, ki so služili v armadi strica Sam-a od 6. aprila 1917 do 11. novembra 1918. V svrho razdelitve je dal vojni department kovati 4,765,000 kolajn te vrste. Vsakdo, kdor želi dobiti to odlikovanje, mora poslati predpisano prošnjo na urad generalnega adjutanta v Washington, D. C.

Izdatki države.

Washington, D. C. 17. junija.—Državni zakladničar poroča, da so znašali skupni izdatki državne uprave tekom 11 mesecev $20,775,535.858 (dvajset in tri četrtine milijard) Ti izdatki so bili od 1. julija 1919 do 31. maja 1921.

Največje stroške je imela naša država meseca septembra lanskega leta $4,475,937,701, najmanje pa v novembru $611,301,764. Stroški za kontrolo železnic so znašali v tem času $951,224,703, za mornarico $723,717,269, za delavski department $5,064,246, za Belo hišo $6,702,830 in za kongres $17,681,120. Vlada je v tem času odplačala $14,846,554,373 državnega dolga.

Važna konferenca.

Washington, D. C. 21. junija.—Ker je predsednik Wilson nedavno imenoval posebnon komisijo za ureditev plačilne lestvice premogarjev, se bo vršila prva konferenca obeh strank dne 24. t. m. v Scranton, Pa. Zadeva bo tekom 10 dnih rešena. Načelnik te komisije je prof. Thomson, predsednik državne univerze v Ohio.

Število prebivalstva mesta Detroit in Cleveland.

Washington, D. C. 18. junija.—Uradno se poroča, da je po številu prebivalstva mesto Detroit, Mich. prekosilo mesto Cleveland, O. Detroit je štel začetkom t. l. 993,739 duš, ali za 527,973 več kot leta 1910; mesto Cleveland se pa ponaša z 796,836 stanovniki; od leta 1910 je to mesto naraslo za 42.1 odst. ali 236,173 prebivalcev.

S konvencije A. F. of L.

Montreal, Kanada, 17. junija.—Na tu se vršeči konveniji delavske zveze A. F. of L. je bila danes z veliko večino sprejeta resolucija da naj vlada prevzame in lastuje vse železnice. Za ta predlog je bilo potom referenduma oddanih 29,059 glasov, proti pa 8349.

S. Gompers ponovno izvoljen predsednikom A. F. of L.

Montreal, Kanada, 18. junija. — Delavska zveza American Federation of Labor je danes ponovno izkazala svojo zaupnico napram večletnemu predsedniku Samuel Gompersu s tem, da ga je na tu se vršeči konveniji skoro soglasno zopet izvolila v ta urad. Proti zopetni izvolitvi je bil samo James A. Duncan, vodja progresivnega krila osrednjega delavskega sveta v Seattle, Wash.

Gompers je bil z današnjim dnem že 39 krat izvoljen predsednikom te velike delavske unije.

Po končani izvolitvi je Gompers navzočim delegatom rekel: "Sprejmem ponovni klic za to službo, katero bom z ubogljivostjo izvrševal."

Mr. Gompers je izjavil, da je njegova organizacija glede preklica ustavne prohibicije še vedno istih načel, kakoršna je priporočala na lanski konveniji namreč, da naj vlada zopet dovoli prodajo bolj lahkega vina in piva.

Poroke meseca junija v Chicagu.

L. C. Legner, glavni klerk urada za poročna dovoljenja naznanja, da bo letošnji junij rekordni mesec novoporočencev v tem letu. Od 1. do 16. junija je bilo namreč izdanih v tem uradu že 3286 poročnih dovoljenj, od 1. januarja do 30. maja pa 15,485; sleherni dan se izda poprečno okrog 250 teh dovoljenj. Navzlic temu, da število kandidatov zakonskega stanu tako rase, rase pa tudi število onih, ki so se tega stanu že naveličali, sodnija v Chicagu ima sleherni dan do 60 slučajev na kalendru, kjer zahtevajo stranke ločitev zakona.

Število novoporočencev bi bilo nedvomno še večje, če bi ne bilo tudi v našem mestu tako pomanjkanje stanovanj. Ker dosti izmed istih ne more dobiti "mirnega" kotička po tujih hišah, stanujejo po poroki doma pri svojih stariših, tastih i taščah.

Vlada bo stopila premogarskim baronom na prste.

Washington, D. C. 17. junija.—Vsled odredbe justičnega departmenta bo generalni pravdnik Palmer v kratkem stopil premogarskim baronom na prste vsled profitarstva.

Vlada je prišla namreč na sled, da razne družbe prodajajo na mestu mehak premog od $7 do $11 pri toni. Vlada je pa pri tem preračunala, da so znašali operacijski stroški letošnji januar samo $2.32 pri toni; od tedaj so dobili premogarji samo 27 odst. povišanje plače, kar bi znašalo $2.79 stroškov pri tom; torej delajo premogarski baroni od 200 do 500 odstotkov dobička.

Predsednik Wilson okreval.

Philadephia, Pa. 18. junija. — Glede zdravstvenega stanja predsednika Wilsona se je danes tukajšnji zdravnik Frances X. Dercum sledeče izrazil: "Resnica je, da je bil predsednik Wilson hudo bolan; toda njegovo zdravstveno stanje je sedaj že do cela normalno. Predsednik Wilson opravlja vse važne posle v svojem uradu in se vedno udeležuje kabinetnih sej.

Slovenec promoviran doktorjem zdravilstva.

Joliet, Ill.

Med onimi srečnimi mladeniči, ki so letošnje leto dokončali svoje študije na Northwestern univerzi v Chicagu, Illinois, bil je tudi naš rojak g. Joseph E. Uršič. Dne 16. t. m. prejel je svojo diplomo "Bachelor ob Science" in istočasno bil imenovan doktorjem zdravilstva.

Dr. Uršič je sin bivšega dobro znanega večletnega tajnika dr. sv. Jožefa št. 2. v Jolietu, g. Mihaela in Amalije Uršič. Rojen je bil v Jolietu pred 25 leti. Pohajal je v slovensko župnijsko šolo sv. Jožefa. Po graduiranju iz šole sv. Jožefa leta 1909, stopil je v Joliet Township High School. Leta 1913 dokončal je višjo šolo v Jolietu, nakar je leta 1914 vstopil v Illinoiško univerzo, kamor je pohajal dve leti in študiral zdravilstvo. Leta 1916 vstopil je na Northwestern univerzo v Chicagu, kjer je bil dne 16. t. m. promoviran doktorjem medicine.

Naš mladi doktor bo po kratkih počitnicah odpotoval v Cincinnati Ohio, ker bo prideljen zdravnikom na Cincinnati General Hospital. Ob enem bo tudi učitelj ali inštruktor v dispenzatorju medicinskega oddelka univerze v Cincinnati, Ohio.

Doktor Uršič je večletni član dr. sv. Jožefa št. 2, K. S. K. Jednote v Jolietu, Illinois. in kot fant od fare je tudi tajnik tukajšnjega Mladeniškega zabavnega kluba "Slovenec".

Našemu novemu doktorju, kot navdušenemu Sloveneu in marljivemu delaveu, najiskrenejše čestitke!

Bodi pozdravljen prvi slovenski doktor, kojemu je bila podeljena prva podlaga v izobrazbo v domači farni šoli sv. Jožefa, v Jolietu, Illinois. Na novem polju želimo ti najboljšega napredka in božjega blagoslova, ter upamo, da se boš vedno s hvaležnostjo spominjal, na one, ki so te podučevali in učili v domači farni šoli. Še enkrat čestitamo in želimo, da bi ostal zvest svojemu narodu kot prava slovenska korenina. Pozdravljen!

Dolski.

DR. JOSIP E. URŠIČ.

Uredništvo "Glasila" se tudi pridružuje gornjim čestitkam in kliče najnovejšemu ozir. že petemu doktorju-sobratu naše Jednote: Na mnoga, mnoga uspešna leta!

Kakor se ponašajo Jolietčani z novim rojakom zdravnikom, — tako smo tudi mi Chikažani ponosni na novega rojaka -odvetnika, ker imamo sedaj kar dva.

Minulo nedeljo, dne 20. t. m. pop. je dobil pri graduaciji v Oriental Consistory Auditoriju diplomo "Bachelor of Law" slušatelj zadnjega letnika Chicago Law School, naš rojak in sobrat Viljem F. Kompare iz South Chicaga.

Odvetnik Vm. Kompare je član društva Vitezov sv. Florijana št. 44 K. S. K. J. in brat odvetnika Ralph F. Kompare-ta, pooblaščenca K. S. K. J. — Naše najikrenejše čestitke!

Prijatelj otrok.

St. Joseph, Mo. 18. junija. — Tukajšnji premožni bankir W. J. Fullerton je pričel graditi v najlepšem delu mesta številno novih hiš, katere bo dajal samo novoporočencem v najem pod gotovim pogojem.

Ako se pri dvojici ne bo zglasila tekom 1 leta tetka štorklja, bosta morala mož in žena "mufati", v nasprotnem slučaju jima bo lastnik hiše po obisku štorklje vrnil "rent" za dotični mesec.

Mr. Fullerton pravi, da ni tega sklenil vsled šale, ampak iz ljubezni do mladine. — (Take vrle hišne gospodarje bi tudi v naši chikaški naselbini potrebovali. Op. stavca.)

Pritožbe premogarjev.

Columbus, Ohio, 17. junija. — George W. Savage, tajnik premogarske unije v državi Ohio zatrjuje iz lastne skušnje in prepričanja, da mnogo njegovih tovarišev strada in trpi dandanes revščino navzlic visoki mezdi ki je sedaj v veljavi.

Označeni uradnik premogarske unije je dobil te dni iz Byesville, Ohio pritožbo od tamošnjih premogarjev, z opombo, da morajo stradati, ker delajo samo po en dan na teden. Družbe imajo sicer dosti naročil, manjka pa tovorniških vagonov. Glavno krivdo temu nedostatku je pripisovati meddržavni trgovski komisiji, ker ne posluje pravilno.

Linčanje v Duluthu, Minn.

Duluth, Minn. 17. junija. — Minuli torek, dne 15. t. m. je obkolila in udrla v mestno ječo 10,000 oseb broječa druhal ki je s silo odvedla s sabo 3 zamorce in iste obesila v bližini ječe. Zamorcem se pripisuje zločin, da so napadli neko belo deklico.

Okrajni pravdnik Greene je izdal že številno zapornih povelj za one, ki so bili z nemiri in linčanjem v zvezi; vse krivce bo sodila posebna velika porota 11. okrožja.

Oblasti imajo v zaporih 14 zamorcev osumljenih napada na ono belo deklico.

Pomanjkanje stanovanj v New Yorku.

New York, N. Y. — Edward P. Doyle, tajnik posebnega mestnega konferenčnega odseka zatrjuje, da manjka v Greater New Yorku do 160,000 apartment hiš, Ako bi se hotelo toliko hiš zgraditi, bi bilo potreba okrog $560,000.000 kapitala. Župan Hylan se bo vsled pomanjkanja stanovanj obrnil na razne banke, zavarov. družbe in druge denarne zavode, da naj posodijo potrebni denar za gradbo novih hiš.

Smrtna kazen za žensko.

Ossining, N. Y. 18. junija. — iz Bronxa iz New Yorku bodo v tukajšnje zapore prepeljali v kratkem Mrs Hattie Dixon, ki je bila vsled umora 16 letne Marjete Morton obsojenna na smrt na električnem stolu.

Ravnatelj zaporov že pripravlja posebno smrtno celico za označenon morilko. Ako guverner isti ne premeni kazni, bo Mrs. Dixon tekom zadnjih 6 let prva ženska, ki bo elektrokucioniranna v Sing Singu.

Frickova zapuščina.

Pittsburgh, Pa. — Pokojni večkratni milijonar Henry Clay Frick je izdal ogromne svote za nakup raznih dragocenih umetnin, slik itd. Pri zaključku inventarja njegovega zasebnega premoženja se je pronašlo, da prekaša Frickova zbirka umetnin vrednost $14,000,000; njegova zapuščina dragulj in zlatnine je vredna $3083. —, obleka pa samo $500. — Skupaj je pa Frick zapustil — $77,500.000 premoženja.

Bivši kajzer nevarno bolan.

Berlin, 18. junija. — "Neue Badische Zeitung" prinaša vest, da je bivši nemški kajzer Viljem Hohenzollern na svojem gradu v Doorn nevarno zbolel. Poročilo se dalje glasi, da je hotel neki preoblečeni Belgijec včeraj ekskajzerja napasti in umoriti, kar je pa straža še pravočasno preprečila.

Poljaki v pasti boljševikov.

Berlin, -8. junija. — Iz Vratislave se tuk, listu "Taegliche Rundschau" poroča, da je vsa poljska armada pod gen. Pilsudskijem zajeta in obkoljena od boljševikov.

Zaprisega novega italijanskega kabineta.

Rim, 18. junija. — Danes je bil uradno zaprisežen novi italijanski kabinet pod predsedništvom Giovannija-Giolitti. Med ministri raznih portfeljev je bilo izročeno ministrstvo osvobojenih pokrajin Sig. Raineri-ju.

Op. ured. Namesto "osvobojenih" pokrajin bi se moralo pravilno glasiti priropanih, ukradenih in na krivičen način podjarmljenih.

Nemčija bo morala plačati ogromno vojno odškodnino.

Boulognne, 21. maja. —Med zastopniki zaveznikov se je doseglo sporazum glede vojne odškodnine, katero bo morala plačati Nemčija. Ista je preračunjena na 110 do 120 milijard mark v zlatu. Nemčija bo morala zaveznikom odplačati to ogromno vojno odškodnino tekom 37 let po 3 milijarde na leto.

Da bo mogoče Nemčiji odplačevati to odškodnino, se bo izdalo posebne mednarodne bonde.

Belgrajska vlada odklonila avtonomijo Bosne in Hercegovine.

Belgrad, 16. junija. — Jugoslovanska vlada je odločno odklonila in zavrnila zahtevo Bosne in Hercegovine, da bi imeli ti dve pokrajini svojo lastno avtonomijo. Vlada Bosne in Hercegovine bo v direktni zvezi z osrednjo vlado v Belgradu.

Spopadi med Italijani.

Rim, 21. junija. Listu "Giornale d'Italia" se poroča, da je včeraj prišlo med arditi in alpinci blizu Draškovice do krvavih spopadov. Skupno število padlih alpincev znaša nad 100 in mnogo ranjenih; število padlih ustašev (arditov) je pa mnogo večje.

Nemiri v Severni Italiji.

London, 18. junija. — Rimski dopisnik tuk. "Exchange Telegraph" javlja o vednih velikih nemirih, ki se vršijo dan za dnem v raznih pokrajinah Severne Italije. Upornemu kmečkemu ljudstvu so se v velikem številu pridružili še stavkujoči delavci; boji in nemiri so med "belo" in "rdečo" gardo vedno na dnevnem redu.

Najbolj nevaren je položaj v pokrajini Cremova, kjer "bela" garda podi svoje nasprotnike. Ustašem se je pridružil celo državni poslanec Moglioli, ki ščuva ljudstvo k ropanju in požiganju. Vsled neprestanih nemirov trpi hudo tudi poljedelstvo. Že dozorelo žito na polju namreč gnije, živina pa crka vsled zanemarjenosti.

Vojne žrtve Francije.

Pariz, 19. junija. — Vojno ministerstvo je na podlagi uradnih podatkov izračunalo, da je Francija izgubila v minuli vojni 1,362,872 vojakov (ubitih). V tem številu je tudi 361,854 pogrešanih, kojih usoda vladi še ni znana.

Načrti Rusov.

Pariz, 21. junija. — Iz zanesljivih virov se semkaj poroča, da je poslala Rusija številno svojih agentov v Združene države, ki nameravajo zasejati upor in nemir med ameriškimi zamorci napram sedanji vladi.

Pripoznanje Huertove vlade.

Mexico City, 18. junija. V poluradnih krogih se tukaj zatrjuje, da sta Italija in Španska že pripoznanli novo začasno vlado preds. Huerta; tema državama bo sledila sedaj še Anglija in Japonska. Kitajska je bila prva država, ki je odobrila Huertovo vlado.

Ruščina — obvezen predmet na Nemškem.

Berolin. — Na Nemškem so se začeli živo zanimati za ruščino. To zanimanje se opaža najasneje po srednjih šolah, in na nekaterih je bil že uveden ruski jezik, kot obvezen predmet. Tako n. pr. na višji realki v Vratislavi, in na gimnaziji v Gruenburgu, katerima bodo sledili tudi drugi srednješolski zavodi.

Razmotrivanja v prilog XIV. konvencije.

XLIV.

Pueblo, Colo.

Pri zasledovanju raznih umestnih razmotrivanj in predlogov v korist naše dične K. S. K. J. katere bi se moralo vpoštevati na prihodnji konvenciji, sem se tudi jaz odločil iz ljubezni do te edine katoliške Jednote med Jugoslovani v Ameriki, da napišem sledeče vrstice v predalih razmotrivanja.

1) Čast K. S. K. J. da je že od svojega postanka do danes ohranila svoja katoliška načela. Vsled tega je moja iskrena želja, da naj ostane naša podp. organizacija za vedno na strogo katoliški podlagi. Pomnite, da vera v Bogu, cerkev in svoj narod nam je toliko potrebna, kot vsakdanji kruh. Vsakteremu članu je bilo ob pristopu v K. S. K. J. dobro znano, da je postal član strogo katoliške Jednote in da se ga je le kot praktičnega katoličana sprejelo v to Jednoto.

2) Pravilno in umestno bo, da se že enkrat ženska enakopravnost vpelje tudi pri naši Jednoti. Če naše sestre, članice K. S. K. J. plačujejo svojo pristojbino in izvršujejo vse ostale dolžnosti kot moški, jaz ne vidim nobenega vzroka zakaj ne bi imele popolne pravice tudi od strani Jednote, v zvezi z uradniškimi mesti Jednote ali na konvencijah ravno tako, kot moški člani.

Imejmo pred očmi duh časa, hodimo po njegovi poti in ne delajmo tako, kot je bilo pred 25, 50 ali 100 leti nazaj.

3) Stroške delegatov in dnevnice naj bi v bodoče plačevala Jednota, za kateri sklad bi plačalo vse članstvo enako. Vsi moramo priznati, da ne bi bilo pravično, da bi v tem slučaju nekateri člani plačali 5krat več kot drugi, ki hočejo da bode društvo zastopano na konvenciji po svojem delegatu. Prav iz tega vzroka vidimo, da na vsaki konvenciji ni zastopana niti tretjina društev, ozir. članstva; a vseeno morajo tudi ti plačati stroške ze preuredbe Jednote in glavne uradnike ravno tako, kot vsak drugi član.

4) Bolniška podpora je osobito važno vprašanje ker je sedanji sistem smrt za nekatera društva. Naj se uvede torej skupni sklad za bolniško podporo (centralizacija) in sicer na tale način: Član naj bi bil podpiran po svojem lastnem društvu za dobo prvih 3 mesecev, potem naj pa dobiva od Jednote podporo za 2 ali več let.

5) Naj se v glavni urad Jednote za stalno določi še pomožnega tajnika, ki bi bil za svoje delo odgovoren glavnemu odboru in konvenciji. Od takega se lahko pričakuje več marljivosti in dela, kot pa od privatnih plačanih uradnikov in pomagačev.

6) Naj si konvencija vsakikrat izvoli konvenčnega predsednika, podpredsednika in zapisnikarja, ki naj bi dobili primerno nagrado za to delo. Glavni odborniki so namreč samo za to na konvenciji, da predložijo svoj račun, oziroma poročilo o poslovanju tekom zadnjih let.

7) "Glasilo" naj bo urejevano po dosedanjem načinu; prinaša naj vse, kar je za obstanek in korist društva ter Jednote; naj piše o našem narodnem političnem življenju; naj naš narod prosvetljuje in naj ga uči ljubiti svoj rod in dom. Bila bi velika škoda, če bi se "Glasilo" zmanjšalo. Dobrih časnikov je že itak premalo in "Glasilo" nam je bilo dosedaj v veliko korist. Naj bi se uredniku odobrila primerna nagrada, ker je slabo, ali nikako plačan za ogromno delo, katero je dosedaj izvrševal in naj se mu za naprej poviša plačo, ker bi se človeka, kakor je sobrat Zupan jako težko dobilo.

8) Konvencija naj bi se vršila vsako 4 leto; s tem si bomo prihranili lepo svoto, ki nam bo prišla prav za druge svrhe.

9) Za malo bolj nevarne (težke operacije naj bi se plačalo $100. — podpore namesto dosedanjih $50. — Danes računa sleherni zdravnik za operacijo na kili (vtrganju) čez $100. — Tudi poškodnino za izgubo roke, noge, naj se zviša na $400. — namesto $250. —

Odškodnine so pri nas vse premale; ni torej čuda, da jih baš vsled tega vzroka rajše pristopa v druge organizacije, kjer dobe več podpore. Seveda bi morali vsled tega tudi nekaj več asesmenta plačevati; človek bi pa dobil za to tudi več podpore če je poškodovan in če zboli.

10) Solventnost. To je najbolj važna stvar, ki se tiče bodočega življenja K. S. K. J. Zato bo treba razmišljati na vse mogoče načine da se ukrene najboljši način koristen Jednoti ter članom, da bo vsakdo siguren do tega za kar plačuje že leta in leta.

Bodočo konvencijo čaka težko delo; treba bo torej upreti vse sile, da se ista zaključi v čast in korist Jednote in celokupnega članstva. Da bo pa prihodnja konvencije tako izpadla, bo treba bratskega in složnega dela, ne pa strankarstva, nesloge in razdiranja. Treba je, da imajo delegatje vedno pred očmi to, da vsakdo zastopa želje svojega društva in da dela v korist članov, katere zastopa in v obče celo Jednote. Samo tako delovanje bo uspešno za K. S. K. J. ter njeno članstvo.

Ivan D. Butkovich,
blagajnik dr. sv. Jožefa št. 7. K. S. K. J

XLV.

Butte, Mont.

Pazljivo čitam točke v razmotrivanju povodom 14. glavnega zborovanja, ki je takorekoč že pred durmi. Vsled tega sem se tudi jaz odločil izreči svoje skromno mnenje o nekaterih točkah.— Prosim pa pred vsem, da naj me cenj. članstvo vsled tega preveč ne kritizira, ker jaz to pišem z resnega stališča in namena za procvit naše dične organizacije.

V prvem razmotrivanju v 10. št. "Glasila" se nekaj omenja o povišanju asesmenta (naročnine) za "Glasilo." Po mojem mnenju je ta asesment že dosti visok, da je primeroma večji ko pri drugih organizacijah. Če pa druge organizacije nimajo Glasila na 8 straneh, čemu bi tudi pri velikosti lista za nekaj ne zmanjšali, n. pr. z osem na šest, ali po previdnosti urednika. Včasih bi popolnoma zadostovalo tudi 4 strani, če ni dosti društvenih naznanil in naznanil gl. urada. S tem bi se zlajšalo delo uredniku in zmanjšalo stroške izdaje lista, ker je papir zelo drag. Na ta način bi sedanja naročnina po mojih mislih popolnoma zadostovala.

Lastne tiskarne jaz sploh ne priporočam. Pomislimo le, koliko nam nosi lastni Jednotin dom! Lep zgled, koliko obljub je bilo tedaj, da bodo vsa slovenska društva v Jolietu v tem domu zborovala. In koliko jih zboruje danes? Kakor smo imeli nekdaj spor zaradi zgradbe lastnega urada, tako pride sedaj lahko zopet do spora, ako se sprejme ponudbo A. S. za nakup lastne tiskarne.

Nepotrebno je, da bi se "Glasilo" tiskalo tudi v angleščini. Oni, mladi naši in tu rojeni člani (ice) so, ali bodo le toliko časa pri naši KSKJ. dokler oče, mati, sorodnik, ali prijatelj plačuje zanje; ko bi pa morali doneske sami plačevati, bi že davno pozabili na našo Jednoto.

— O centralnem bolniškem oddelku ne bom dosti govoril. Res, lepo bi bilo, ako bi se kaj ukrenilo o tem; pokazali bi pravo medsebojno slogo, da radi priskočimo eden drugemu na pomoč v nesreči.

Po mojem mnenju bi Jednoti koristilo, če bi pri poročilih o operacijah uvedli še sledeči sistem: Glavni tajnik bi moral pri poročilih o izplačani operacijski podpori vedno označiti, zakaj se je operacija vršila. Doslej čitamo le: Operiran(a) dne . . . opravičen(a) do podpore $25.00, $50.00 ali pa več, kakor določujejo sedanja pravila KSKJ. na podlagi zdravniškega spričevala. (Ali verjamete, da zdravnik rad napolni spričevalo, kakor mu ti poveš, da je boljše zate?) Po tistem dobiš potem tudi podporo. Ako si je opravičen(a) ali ne, isto ne bo prišlo na dan, ker se nihče ne oglasi, ker ne ve, po kakem načinu se mu plača, da bi protestiral(a).

Vem za slučaj, da se je plačalo za operacijo, do katere oseba ni bila po pravilih bolj opravičena kot jaz. Tako se nisem oglasil, ker kako je bila operacija označena, sploh resnično vedel nisem. Tako bi se našlo morda lahko več slučajev in bi se mogoče kedo oglasil(a), če bi imel malo pojasnila, v kakem slučaju se operacija izplača in bi se prihranila lepa svota in članstvo bi bolj vpoštevalo pravila.

— Konvencija naj bi se vršila vsako 4. leto in bi se dosti s tem prihranilo.

— Stroške delegatom naj bi plačala Jednota. (Zakaj imajo druge organizacije isti sistem?) Le na ta način bi lahko tudi manjša ter bolj oddaljena društva bolj zadovoljno delovala za procvit naše dične organizacije.

— Ženska društva bi morala sama svoje delegatinje pošiljati na konvencije. Ali ni asesment za konvencije jednako razpisan na vse članstvo (na moška ter ženska društva). Dandanes, če hočejo biti zastopane na konvenciji, morajo prositi delegata moških društev, dasiravno imajo tudi same v svoji sredini jako zmožne članice za delegatinje.

— Referendum, ali splošno glasovanje moralo bi se bolj ali saj nekoliko vpoštevati, da ne bi jako važnih stvari glavni odbor sam reševal. Naj se da vsaka važna razsodba med članstvo v rešitev, čeravno stane nekoliko tisk in razpošiljatev glasovnic. Izid glasovanja bo članstvo bolj zadovoljil kot po sedanjem načinu.

Nedavno sem čital predlog sobr. Jakob Prestor-ja iz Sheboygana, Wis., da bi imelo društvo št. 1 enako pravico kot št. 168. Prepričan sem, da jo imajo. Slučaj je ta, da društvo št. 1 v istem mestu, ali v bližini konvencije pošlje 2, 3 ali 4 delegate; ravno tako druga društva, ki so blizu gl. zborovanja. Ti bodo vedno izvolili kako mesto v bližini in tako gre stvar naprej. Večja bližnja društva vladajo manjša, ter oddaljena naj pa strune vlečejo. Ako bi imelo članstvo priliko do splošnega glasovanja, plačalo bi se stroške delegatom iz Jednotine blagajne in sobrat J. P. bi videl jednake pravice.

Še drugo. Koliko tisoč dolarjev ima naša Jednota naloženih na raznolične načine (privatna zemljišča in posestva(, ki nam ne donašajo toliko obresti, kot varni bondi. Pri tem imamo celo sitnosti. Ako bi take stvari vse članstvo z glasovanjem odločevalo, bi bilo vse drugače; vladala bi tudi večja sloga med nami. V slogi je moč. Ako ne bomo složno delovali osobito kar nas je starih članov, ne bo napredka. Z mladimi, novimi člani gre bolj trda, ker ne prihajojo več iz starega kraja. Žal, da bomo v sedanjem času še več starih članov izgubili, ker se trumoma selijo v Jugoslavijo; novih, tu rojenih je bolj težko pridobiti, da bi ostal pri KSKJ. po 10, 15 ali 20 let. Ako ga prigovarjaš, ti bo navedel vzroke, da so pri naši Jednoti nekatera pravila preveč stroga. — —

K sklepu želim delegatom XIV. konvencije največ uspeha.

John Malerich,
član dr. št. 14.

XLVI.

Indianapolis, Ind.

Moje naziranje o solventnosti je sledeče: Samo ob sebi se razume, da se mora asesment povišati toliko, da bode primeren; to se reče sprejeti asesment na podlagi "Amer. Experience Table of Mortality". S to točko je po mojem mnenju vse članstvo zadovoljno.

K. S. K. J. ne smemo pod nobenim pogojem prodati kaki drugi Jednoti ali asekuračni družbi (renšuranci).

Radi tega naj se dovoli vsakemu slehernemu članu K. S. K. J., da **izbere sam zase, ali hoče plačevati asesment po sedanji starosti, ali pa po starosti ob vstopu v Jednoto.**

Ako si izbere in izvoli, da želi plačevati asesment **po sedanji starosti,** naj ostane njegov certifikat, kakor je in posmrtnina naj se izplača, kakor je v certifikatu označena.

Ako bi si član izbral in zvolil da hoče še nadalje plačevati **po starosti vstopu** v K. S. K. J., potem se takemu članu da **novi certifikat** v takšni svoti, do kakšne je on po svojem asesmentu opravičen. (Ako je bil stari certifikat za $1000.00, novi se mu da na primer za $890.00.)

Po mojem mnenju je gori navedeni načrt umesten in edini, s katerem se bode članstvo zadovoljilo. Na ta način je dano vsakemu na voljo in sleherni izvoli sam zase, kaj hoče in kaj želi. Zatoraj jaz mislim, da če bodem moral plačevati pivišani asesment bodem bolj zadovoljen, da si sam izberem in se sam odločim kako naj se to godi. Moj denar je, s katerim se plača asesment in gotovo, da bodem bolj zadovoljen, ako se sam odločim, kakor da če bi imel nekdo drugi na mesto mene odločevati. Ako jaz plačujem, naj potemtakem tudi jaz določim, kako mi bolj ugaja.

Mogoče, da so kaki tehnični vzroki proti mojemu predlogu; vendar tega ne morem jaz odločiti, ker tehničnih malenkosti ne razumem. To bodo že strokovnjaki v tem oziru raztomalčili. Ako pa ni kaj takega proti mojemu načrtu, potem se mi zdi ta najbolj lahek način Jednoto spraviti v 100 procentno solventnost.

Svetoval bi, da naj vsak, ki je v Jednoto pristopil in še ni član polnih pet (5) let, začne plačevati osesment po **sedanji starosti.** Vzrok je ta, da v petih letih starosti ni veliko razločka v asesmentu.

Naj bi se dalo slehernemu članu časa **do 1. dec. 1920,** da se odloči ali hoče plačevati asesment po **sedanji starosti,** ali pa po **starosti ob vstopu** v K. S. K. J. S tem je rečeno, da bi bila Jednota solventna 1. jan. 1921, kar vsak zvesti član iz srca želi.

K sklepu še omenjam, da K. S. K. J. mora kakor do danes še za naprej ostati na trdni **katoliški podlagi.** Pri nas ne gre samo za cente: pri nas velja tudi duša.

C. M. Orendač,
zastopnik dr. sv. Alojzija št. 52.

XLVII.

Huntington, Ark.

S sledečim navajam tukaj svoje misli in naziranje o raznih točkah, ki so bile zadnji čas priobčene v predalih razmotrivanja povodom XIV. konvencije:

1.) Da ostane K. S. K. J. strogo katoliška.

2.) "Glasilo" naj ostane tako, kot dosedaj; mislim namreč, da ni treba kupovati lastne tiskarne, ker danes so stroški preveliki pri nakupu strojev, papirja, svinca, črnila, črk i. t. d. Sem pa za to, da se naj "Glasilo" preseli v Joliet, da bo blizu glavnega urada. Mislim, da se tudi lahko tiska v tiskarni "Amer. Slovenca".

3.) Konvencija naj se vrši na štiri leta; s tem si prihranimo veliko stroškov.

4. Naj se število glavnih uradnikov skrči za eno četrtino kar bo vseeno zadostovalo in se s tem zopet nekaj prihranilo.

5. Jednota naj plačuje zavarovalnino po novem zakonu že od 60—65 leta, ne pa od 70. leta. To točko naj se izboljša za izplačilo zavarovalnine, ne pa poslabša, da bi se isto (posmrtnino) kaj skrčilo.

6.) Opozoriti moram tudi glavne uradnike in delegate, da do cela preiščejo, kdo je bil kriv, da bi bila naša Jednota kmalu propadla, ali da bi bila prodana in izvršena judom v roke? Temu ni ni bil kriv samo prejšnji predsednik; ampak sta bila pri tem po mojih mislih še dva druga ali trije. Torej delegatje to zadevo dobro preiščite, kdo je bil vse v zvezi z bivšim predsednikom in vse take krivce takoj izločite iz Jednote.

7.) Ako ne uvedemo centralnega bolniškega sklada, ne smemo misliti, da bo naša Jednota napredovala. Ta sklad bi moral biti uveljavljen že od ustanovitve K. S. K. J. Kot 23 član te organizacije, sem že dostikrat kakega Slovenca vabil za pristop k našemu društvu in Jednoti. Odgovoril mi je pa: "Vaše društvo plačuje samo 50c podpore na dan, pa še za isto nisem siguren. Ker je taka podpora malo manj kot nič, grem rajši k Jednoti, ki mi bo redno plačala $1, $2, $3 bolniške podpore.

Sobratje delegatje! Le pomislite to, pa boste uvideli vzrok, čemu naša K. S. K. J. ne napreduje tako vrlo, kot n. pr. druge slov. podp. organizacije. Uverjen sem, če bi imeli mi bolniško centralizacijo že pred 26 leti, bi štela danes K. S. K. J. najmanj 25,000 članov(ic) Ne bilo bi treba vabiti članov in dajati razne nagrade, kajti vsakdo bi rad sam zraven pristopil.

Na zadnji konveniji ni bilo glede tega umestno sklenjeno ker se je dalo boln. centralizacijo članstvu in društvu na izbero. Ukreniti bi se moralo za vsa društva jednakoveljavno. Koncem konca so pa še nekatera društva svojo besedo prelomila. To ni sloga. Taka društva so nož na dve strani. Koliko nepotrebnih stroškov so imela nekatera društva zaradi tega! Gl. urad nam je poslal knjige za vpisovanje bolnikov in podpore; plačali smo za to knjige $5; je še danes prazna in ni za kako drugo rabo.

8.) Jednota naj plačuje iz svoje blagajne vožnjo in stroške delegatom na konvencije, tako, da bo lahko vsako društvo poslalo svojega zastopnika na gl. zborovanje.

9.) Ženskim društvom naj se dovoli enakopravnost.

10.) Kar se tiče solventnosti se strinjam z nasvetom našega sobr. urednika Iv. Zupana, da bi se uvedlo način zadolžnic; o tem smo čitali v predzadnji štev. "Glasila" (23) obširno pojasnilo.

K sklepu želim vsem delegatom in zborovalcem prih. konvencije najboljši uspeh.

Mathias Ogrady,
predsednik dr. št. 17
v Huntington, Ark.

XLVIII.

Calumet, Mich.

Ker je že skoraj konvencija pred durmi, je potreba, da se še kaj potom "Glasila" pogovorimo, o čem da bodo imeli delegatje na konveniji ukrepati. Posebno je pa sedaj to na vrsti, da se že pred konvencijo sklene, na kakšen način pride naša Jednota do solventnosti?

Naše društvo sv. Petra št. 30 je na mesečni seji imelo pogovor o marsičem, kar hočem tukaj nekoliko opisati.

1) Kako najlažje pride naša Jednota do solventnosti? Edini in najlaglje izpeljivi način so zadolžnice, kakor je to poročal sobrat urednik "Glasila". Kar se tiče poročila sobr. gl. tajnika, glede novih asesmentov po sedanji starosti, je naše društvo sklenilo sledeče:

Novi asesmenti so za mlajše članstvo še precej povoljni, ampak za starejše, pa jim je skoraj nemogoče plačevati. Vzemimo si starčke nad 60 let stare. Mnogi med njimi niso več sposobni opravljati dela da bi si služili vsakdanji kruh; v mlajših letih jim ni bilo mogoče si mnogo prihraniti ali pa nič. Kje naj torej vzamejo, da bi zamogli plačevati tako visoke asesmente? Ali pa morajo pustiti Jednoto na stare dni? Taki stari člani bodo gotovo rajši vzeli zadolžnice in plačevali asesmente po starosti pristopa, in tistih par centov obresti. Dediči če bodo ravno dobili nekoliko smrtnine manj, bodo lahko to prenesli, kajti dotični denar jim pride na lahak način, kakor, da bi jim ga Bog iz nebes vrgel, ter bodo gotovo zadovoljni kar dobijo.

Tudi za članstvo srednje starosti so asesmenti po sedanji starosti previsoki. Mnogi so očetje velikih družin, kateri že sedaj težko plačujejo. Kaj pa še le potem? Ni vredno o tem obširnejše pisati. Naj omenim le še to: Kot tajnik društva sem bil že večkrat vprašan, kaj vse to pomeni, ker marsikateri se o tem še slabo razume. Ko sem članu (ici) stvar razložil, ter ga potem vprašal, kaj hoče: rajši plačati višje asesmente, ali si vzeti zadolžnico, mi je vsakdo odgovoril: Jaz ne bom plačeval (a) višjih asesmentov, naj se rajši kar sem dolžan Jednota odračuna od moje smrtnine. Prašajte tudi Vi cenjeni sobratje uradniki društev, članstvo pri Vašem društvu kaj oni mislijo o tem in Vam bodo gotovo isto odgovorili. Poročajte potem v "Glasilu" kaj članstvo zahteva, in delegatje bodo vedeli že pred konvencijo, kaj imajo na konveniji storiti, da bode stvar čim hitreje končana.

Glede lastne tiskarne se je sprejelo sledeče: Dandanes v takej draginji je skoraj nemogoče misliti na lastno tiskarno, kerista stane mnogo denarja; ter kje ga vzeti, kakor da bi članstvo moralo plačevati višje asesmente. Na vse zadnje pa ne vemo, ali bi tiskarna nosila kaj dobička; najbrže izgubo. Bil je izvoljen od glavnega urada posebni odbor, zato, od katerega pa ni slišati nič kaj on misli o lastni tiskarni? Radi bi kaj slišali.

Glede "Glasila" se je članstvo izreklo, da bi izhajalo kot mesečnik v obliki magazina. Kar se tiče tiskovin iz gl. urada itd. naj bi se iste, dalo delati kako drugi tiskarni kar bi gotovo bilo ceneje Gl. tajnik naj bi objavil poročilo o dohodkih in stroških vsake tri mesece in ne vsaki mesec kakor, do sedaj.

Če bi ravno bila večina za to da ostane "Glasilo" kot do zdaj, naj bi se ne pošiljalo v eno hišo, kjer je več članov(ic) naše Jednote kot po en iztis, in to zaradi tega, ker to je ceneje za članstvo: navadno gre vse iz enega žepa za asesment iz ene hiše, ker oče plačuje asesmente za svojo družino, torej zakaj naj on plačuje več iztisov ko en sam zadostuje pri hiši, Jednota pa na zadnje nima nič dobička pri tem pač mogoče zgubo v tej draginji.

4) V glavni urad naj bi se izvolila dva tajnika, in sicer glavni in pomožni tajnik; dela je dosti za oba, ter v slučaju bolezni ali smrti prvega tajnika je drugi takoj na mestu, kateri je zmožen opravljati tajniški posel.

5) Glede centralizacije bolniške podpore, je naše društvo pri volji sprejeti isto, če se tudi druga večja društva strinjajo s tem. Prišli smo do zaključka, da centralizirana podpora bi imela na se privlačno silo, da bi mnogi mladi ljudje, radi pristopili k našim društvom in Jednoti, ko bi vedeli, da bodo v slučaju bolezni gotovo dobili lepo in sigurno podporo. Kjer je skupna blagajna za bolnike, tam je sigurna podpora vedno, ni pa tako, če društvo samo plačuje podporo. Včasih je več bolezni v eni naselbini, včasih zopet v drugi, na ta način lahko eni drugim pomagajo. Marsikatero društvo ima danes močno blagajno, mnogo mladega članstva kjer je malo bolnikov, seveda takim ni zameriti če niso za skupno bolniško blagajno. Težko pa je, reči, ali bode tudi v prihodnje tako ostalo; članstvo se vedno stara in stari člani vedno bolj bolehajo, kar pomeni, da se tudi boln. blagajna prazni. O tem imam izkušnjo. Če se združimo bomo gotovo lažje izhajali skupaj. Zatorej poskusimo tudi mi enkrat z centralizacijo; v slučaju da ne bi šlo se lahko opusti vsakj čas.

6) Konvencija se naj vrši od zdaj naprej vsaka štiri ali pet let. V slučaju da hočemo rešiti kako posebno stvar, se lahko poslužimo "referenduma", kar je ceneje nego konvencija.

S tem končam ker sem povedal misli našega društva. Naj se tudi druga društva, pri svojih sejah pomenijo, ter sporoče v listu svoje misli. List sprejme v svoje predale vsak nasvet, naj si bode dober ali slab; in najboljši nasvete bomo upoštevali. Letošnja konvencija bode kot se je že pisalo, najbolj pomembna v obstoju Jednote, torej je sedaj čas za delo; vsak kateri je vešč pisanju, primi pero v roke in napiši, kaj se ti vidi najboljše, potem ne bo po konveniji "kikanja' nad delegati:" Glejte kaj so spet naredili!'

Frank Vesel,
tajnik in delegat dr. sv. Petra št. 30 v Calumet, Mich.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. U. Belt, Mont., in F. S. Doniphan, Mo. — Vaše razmotrivanje sledi v prihodnji številki.

Dopisnik Indianapolis, Ind. — Vaš poslani dopis smo izročili upravnemu (nadzornemu) odseku "Glasila". Ako ga bo le ta odobril, ga priobčimo, drugače pa ne.

I. P. Mich. — Tudi če pošljete bankovec v priporočenem pismu v staro domovino nihče ne jamči, da bo denar prejet. Odškodnino dobite od pošte, le, če se celo pismo izgubi ne pa vsebina istega. Pošljite raje denar po kaki zanesljivi banki. Dne 24. maja je veljal en amer. dolar v Ljubljani samo 95 kron ker je bila danes 19. tm. cena jugsl. kron na chicaški borzi samo $1.20 za K 100. — velja torej danes ameriški dolar gotovo še manj kot pred 1. mesecem, kar lahko sami na podlagi današnjega kurza izračunate.

Okrajno glavarstvo računa za potni list kolikor nam znano K 45.—; ameriški konzulat v Belgradu zahteva za "vizum" $2. — italijanski v Ljubljani pa 15 lir.

SVARILO.

Iz urada jugoslovanskega poslaništva v Washingtonu, D. C. smo prejeli za objavo sledeči oklic:

Št. 413 14. junija 1920.

Vsled naredbe finnančnega ministrstva se ponovno obrača pažnjo našim podanikom (državljanom), ki potujejo v našo državo, **da ne kupujejo nikakih kronskih bankovcev ne žigosanih, ne nežigosanih in ne markiranih, ker ti bankovci nimajo v naši državi nikake vrednosti.**

V zvezi z vsemi prejšnjimi postavami in določbami se s tem ponovno opozarja prizadete državljane, da naj ne kupujejo kron pri odhodu v našo državo. Ker so kronski bankovci vzeti iz prometa, bodo imeli dotičniki sami škodo.

Po naročilu poslanika
Branko Lazarević, tajnik.

DRUŠTVENA NAZNANILA IN DOPISI.

NAZNANILO.

Tem potom uljudno naznanjam vsem članom društva sv. Štefana št. 1., Chicago, Ill., da se bo vršila prihodnjo nedeljo, dne 27. junija velika slavnost naše slovenske župnije sv. Štefana. In sicer bo ta dan blagoslovljenje preslikane cerkve in sv. birma.

Ker nas ta dan obišče tudi mil. nadškof, mu bodo vsa slovenska katoliška društva priredila slovesen sprejem po dovršeni paradi v bližini naše cerkve.

Vsled tega je tudi naše društvo sklenilo, da se udeleži te slavnosti korporativno. Članstvo se zbira točno ob pol 9. uri dop. v cerkveni dvorani. Prinesite s sabo regalije in udeležite se te prireditve polnoštevilno.

S sobratskim pozdravom

Louis Bobich,
II. tajnik.

NAZNANILO.

S tem naznanjam članom društva sv. Barbare št. 40 K. S. K. J. Hibbing, Minn., da smo bili primorani premeniti zborovalno dvorani. Seje se bodo vršile za naprej v Workers Hall" nasproti Lincoln High School.

Ob enem vas prosim da se prihodnje seje dne 4. julija vsak član udeleži. Imamo namreč važne točke na dnevnem redu, kakor tudi volitev delegáta za prihodnjo konvencijo kar se radi dvorane meseca junija ni moglo vrčiti.

Sobratski pozdrav

John Povsha, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada tajnika dr. sv. Alojzija št. 47, Chicago, Ill.

Cenjeni sobratje!

Gotovo Vam je že znano, da se vrši prihodnjo nedeljo, dne 27. junija v naši naselbini velika cerkvena svečanost povodom sv. birme in blagoslovljenja prenovljene cerkve sv. Štefana.

Ker se bodo te svečanosti korporativno udeležila vsa slov. kat. društva, je bilo na minuli seji sklenjeno, da se iste udeleži tudi naše društvo.

Zbiramo se ob pol 9. uri zjutraj v cerkveni dvorani, nakar se vrši parada vseh društev s slovensko godbo na čelu. Po paradi bo slovesen sprejem mil. g. nadškofa.

Prosim Vas uljudno, da se te parade zanesljivo udeležite. Pridite točno ob določenem času v cerkveno dvorano in prinesite s sabo društv. regalijo.

Sobratski pozdrav

John Wuksinich, tajnik,
5031 W. 23. Pl., Cicero, Ill.

NAZNANILO IN VABILO
k predstavi ter veselici,

katero priredi društvo sv. Ane št. 127 KSKJ. v Waukegan, Ill., dne 27. junija ob 6 uri zvečer v Math Slanovi dvorani na 10 cesti v North Chicagu.

Igra se imenuje "Sv. Cita" ter je jako zanimiva tridejanka. Ker imamo vse najboljše igralne moči za to prireditev, zatorej vemo, da bi bilo vsakemu žal, ako bi iste ne videl.

Po igri se vrši ples. Pri tej priliki bo svirala naša domača (slovenska) godba pod vodstvom g. John Mačka. Tako bo poleg tega preskrbljeno tudi za vse drugo, da bo lahko vsakdo zadovoljno rekel: "Da, te ženske pač znajo napraviti veselje in kratkočasje."

Zatorej vas cenj. rojake Slovence, Hrvate in Slovake najuljudneje vabimo, da nas v obilnem številu posetite ta dan. Zaeno vabimo tudi vsa bratska društva v mestu ter okolici North Chicaga-Waukegana, da nas posetite pri naši prireditvi. Vstopnina 50c za odrasle, 15c za otroke. Na veselo svidenje torej!

Vsem članicam našega društva naznanjam, da smo sklenile na zadnji mesečni seji, da se vrši prihodnja seja **v četrtek, dne 24. junija**, namesto nedeljo 27. junija. Pričetek seje bo točno ob pol 8. uri zvečer (v četrtek).

Prosim vas cenjene sosestre, da se vsaka, brez izjeme udeleži te seje ker imamo več važnih točk na dnevnem redu. Jaz mislim, da katera sosestra se kaj zanima za svoje društvo, ista bo gotovo prišla na prihodnjo sejo. Glejte, drage mi članice! Konvencija se nam bliža; zatorej ne bom o tem sedaj govorila, ampak vas prosim, da se udeležite vse skupaj prihodnje seje, kjer bomo razmotrivale o konvenciji.

Dalje cenj. sosestre vam naznanjam, da je bilo sklenjeno, katera članica našega društva se ne bo udeležila prihodnje veselice, bo ista plačala $1.00 v društveno blagajno brez vse izjeme. Kakor veste, nismo imele že dalj časa kake zabave v korist društva, ali stroški so pa bili vedno veliki, zatorej je vsake sosestre izmed nas dolžnost, da deluje kar je v njeni moči za društvo.

Dalje cenjene sosestre matere, dolžnost me veže, da se vam moram zahvaliti, ker tako lepo skrbite za svoje hčere, za napredek našega društva in v čast naše društv. patrone sv. Ane. Tekom zadnjih par mesecev smo namreč sprejele lepo število mladih, krasnih deklet pod zastavo našega društva, kar znači, da, kjer je sloga, tam je napredek.

Mis. Katherine Mauser.

NAZNANILO.

Tem potom naznanjam vsem članom in članicam društva sv. Jeronima št. 153, da se je sklenilo na zadnji redni seji, da plača vsak član in članica pa $1.00 izvanrednih prispevkov in sicer v dveh obrokih: mesec julij in avgust. Ti prispevki so namenjeni za pokritje stroškov delegata na konvencijo. Posebno po prosim, da to uvažujejo naši zunanji člani (ice) in mi pravočasno pošljejo določeno vsoto.

Dalje omenjam zaradi resignacije dosedanjega predsednika sobr. Mihael Tomšiča ,da se je namesto njega izvolilo za novega predsednika dobro poznanega sobrata in večletnega tajnika John Pelhan-a, Box 174 Houston, Pa. Toliko v prijazno vpoštevanje.

Sobratski pozdrav

Frank Cheplack, tajnik.
Box 80 Canonsburg, Pa.

ZAHVALA.

Povodom 15 letnice društvenega obstanka je dr. Marije Pomagaj štev. 79 K. S. K. J. v Waukeganu, Ill. priredilo veselico in predstavo, katera se je prav dobro obnesla. Da je prireditev tako dobro izpadla, se najprisrčnejše zahvaljujemo igralcem in igralkam za njih trud, katerega so imeli pri učenju, da so zamogli svoje uloge tako izvrstno izpeljati. Nadalje se prav lepo zahvaljujemo našim vrlim cerkvenim pevcem pod vodstvom g. Leopolda Kunst, za krasne pesmi, katere so nam zapeli in povečali našo redko slavnost. Prav lepa hvala tudi našemu častitemu g. župniku oziroma duhovnemu vodju K. S. K. J. za krasen govor na omenjeni večer.

Ravno tako se lepo zahvaljujemo vsem dobrotnikom in ljubiteljem našega društva; kateri so nam na kakoršenkoli način pomagali k lepemu uspehu. Prisrčno zahvalo zasluži tudi naš vrli sobrat Frank Adler za tako krasen dar, katerega je dal društvu na omenjeni večer. Bog te živi Frank še mnoga leta.

S sobratskim pozdravom

John Zalar, tajnik.

Kansas City, Kans.

Spoštovani g. urednik:—

Upam, da boste priobčili sledeče vrstice v naš cenjeni list s katerimi hočem na kratko opisati delavske razmere naše kansaške naselbine.

Dobro mi je znano, da mnogo naših rojakov še vedno prenaša trpljenje najtežjih del po raznih rudnikih, kjer so dan za dnem izpostavljeni kot žrtve raznih nesreč in nevarnosti, časiravno je mogoče dobiti dovolj lepega in varnega dela, ter temu delu tudi precej ugodno plačo. V tukajšnjih klavnicah je sedaj najmanjša delavska plača 53 centov na uro. Delamo po 8 ur na dan; za čezurno delo plačujejo tukajšnje klavniške družbe čas in pol, ali da dostavijo na vsako uro pol ure več. Razdelba delavnega časa je sledeča: Eni pričnejo delat ob 7ih zjutraj in končajo svoje 8urno delo ob 3.30 popoldne; drugi delavci pričnejo ob 8ih zjutraj in končajo ob 4:30 pop.; tretje od 9ih do 5:30 pop. Ta razdelba zelo ugaja tukajšnjim delavcem; pô tuk. klavnicah se dela po noči zelo malo. Po noči delajo le kurjači, strojniki; v poletnem času pa tudi izdelovalci leda.

Delo dobi lahko vsak, kdor le hoče delati. Tukaj dekleta in mladeniči od 16 leta delajo skoro vsi in pomagajo starišem do boljšega napredka; kar pa mogoče v drugih krajih, kjer so bolj težavna dela, mora ubogi oče sam vse oskrbovati. mnogih slučajih 18 letni sin, ali pa hči prekaša z zaslužkom celo svojega očeta, kajti takim mladim povsod dajejo priložnost izučiti se kakega rokodelstva. To jim je potem v korist za celo življenje, da jim ni treba delati za majhno plačo, kot onim ki niso imeli priložnosti se kaj izučiti.

Tudi žene, kojih ne ovirajo nedorasli otroci delajo vse. Poznam več soprog naših rojakov, ki imajo plačo od kosa in zaslužijo v bolj "busy" času od $40. — do $45. tedensko. Hrano in stanovanje pri naših slovenskih družinah se lahko dobi od 30 do 32 dolarjev na mesec. Za stariše, ki imajo ubogljive otroke se nudi v tem mestu lepa bodočnost.

Želim torej, da bi se še kaj več marljivih in dobrih rojakov sem naselilo, vsled česar bo naša cvetoča naselbina še bolj napredovala in se povzdignila med največje v tej izvoljeni nam novi domovini.

Pozdravljam vse cenjene rojake in rojakinje širom Združenih držav.

Mihael Majerle,
član dr. št. 38 KSKJ.

DVOJNA SREBRNA POROKA.

Redki so slučaji, da bi se v kaki slovenski naselbini obhajalo na en dan kar dve srebrni poroki, kakor se je to vršilo dne 6. junija t. l. v New oYrku. Dva izmed prvih naseljencev greaternewyorške naselbine rojak Anton Burgar in njegov svak rojak Alojz Češark sta ta dan s svojimi soprogami Marijo in Nežo obnovila pred oltarjem po preteku četrtstoletja zakonsko zaobljubo in zvestobo do smrti. Mrs. Burgar in Mrs. Češark sta si namreč sestri; doma sta iz znane Rojančeve hiše v domžalskem okraju; ženina Burgar in Česark sta pa pristna Ribničana.

Poroča se nam, da je bila na dan dvojne srebrne poroke slovenska cerkev pri sv. maši nabito polna; po sv. opravilu se je pa vršila v cerkveni dvorani gostija, koje se je udeležilo 140 oseb. Ni čuda. — Saj sta cenj. družini Burgar in Češark v Greater New Yorku občno znani, ugledni in nad vse priljubljeni.

Sobr. Anton Burgar je glavni uradnik K. S. K. J. (preds. pravnega odbora) in večletni predsednik dr. sv. Jožefa št. 57 K. S. K. J. Tudi sobrat Alojz Česark je znan v newyorških društvenih krogih, ker je bil več let blagajnik označenega društva. Mrs. Agnes Česark, njegova soproga je pa večletna zastopnica dr. sv. Ane št. 105 K. S. K. J.

Dasiravno že malo pozno, izraža uredništvo "Glasila" tem povodom obema jubilejnima paroma najiskrenejše čestitke. Dal jima Bog dočakati še skupne zlate poroke!

Lokalne vesti.

BIRMA IN BLAGOSLOVLJENJE CERKVE SV. ŠTEFANA.

Prihodnjo nedeljo dne 27. t. m. bomo imeli v Chicagu veliko cerkveno slavnost spojeno z birmo in blagoslovljenjem prenovljene cerkve. Spoerd:

Društva se zbero ob ½9 uri dop. v cerkveni dvorani.

Ob 9. uri parada po W. 22. Place Wood Str. W. 21. Pl. Leavitt Str. W. 23rd. Robey St. W 21. Pl. nazaj k cerkvi. Tu slovesen vhod v prenovljeno cerkev, kjer bode tiha sv. maša. Po sv. maši "ofer" po starokrajski navadi. Vsi gredo mimo oltarja skozi zakristijo ven, kjer se urede društva za slovesen sprejem mil. g. nadškofa.

Takoj na to bo slavnostna pridiga in v. birma.

Popoldne ob 4ih slovesne večernice in nato banket v cerkveni dvorani. Na ta banket se vabijo vsi živeči ustanovniki župnije in vsi župljani. stopnice za banket se dobe v župnišču in v uredništvu "Ave Maria", na 1849. W 22 St.

Člani društev K. S. K. J. udeležite se te parade v obilnem številu.

Piknik pevskega zbora "Soča."

Pevski zbor "Soča" se s polno parado pripravlja na svojo prvo prireditev, ali javen nastop, ki se vrši dne 11. julija popoldne na Maksovem vrtu 22. cesta in 61.Crt v Cicero, Ill., pri zadnji postaji Douglas park nadulične železnice.

Ker bo to edini slovenski društveni piknik v naši naselbini, so pevci "Soče" trdno prepričani obilne udeležbe. Prijatelji krasne slovenske pesmi dobrodošli!

Vstopnice so že sedaj na prodaj pri blagajniku Ivan Zveziehu, 1800 W 22 Str. pri tajniku Fr. Mravlja 1901 W. 22 Str. in v uradu "Glasila K. S. K. Jednote."

Slovenec, odličnjak na akademiji sv Ignacija.

Ob zaključku šolskega leta dne 17 t. m. je dobil starejši sin urednika našega lista 14letni Stanko Zupan drugo odlikovanje, ali častno nagrado ker je I. razred te akademije dobro dovršil; prvi odličnjak 4. (zadnjega) razreda na tej šoli je bil pa Čeh Frank Palaček, sin delovodje oddelka stavcev v Narodni Tiskarni. Čestitamo!

Jubilejna parada.

Impozantna je bila parada, katero so priredile vse katoliške šole mesta Chicago ob priliki dijamantnega jubileja Chicaške nadškofije in srebrnega mil. nadškofa Mundeleina dne 10 t. m. Nekako 35,000 otrok je korakalo od Municipal Pier do Lincoln parka v najrazličnejših slikovitih oblekah in uniformah, vsaka s svojim posebnim "flotom". Na teh "flotih" t. j. velikih vozovih, 149 po števílu, so bili umetniško lepo uprizorjeni razni dogodki iz cele zgodovine katol. cerkve in razne simbolične uprizoritve. Tu so bile zastopane vse noše sveta od stare židovske, do Indijancev. Vsa parada je bila razdeljena v oddelke: Kristusova doba, doba mučencev, doba križarjev, srednji vek s svojimi velikimi možmi, začetek krščanstva v Ameriki ,njega razvoj. Slednjič razne simbolične slike.

Pred odhodom k veliki jubilejni paradi.

Skupina slovenske mladine, predstavljajoča škofa Friderik Baraga in naše pijonirje misijonskega delovanja v Michiganu in Minnesoti. Škof Baraga stoji poleg križa; pred njim je Mrsgr. Jos. Buh, Rev. Simon Lampe, Opat Ločnikar in Rev. Roman. Spredaj na vozu so spreobrnjeni Indijanci in njih otroci.

Naj omenjamo nekatere.

Šola sv. Pavla, kamor hodijo tudi učenci naših višjih razredov, je uprizorila: "Sv. Pavel pridiga Rimljanom". Pred "flotom" je šlo nekako 300 dečkov in deklic oblečenih v staro rimsko slikovito nošo ,vsak oddelek za se nekaj posebnega, oddelek mirskih vojakov, oddelek Rimljank, in zopet oddelek Rimljanov i. t. d. Njim je sledil voz — "flot" umetniško narejen, ki je predstavljal "forum romanum" — glavni trg mesta Rima in tam je pridigal sv. Pavel senatorjem.

Češke benediktinske šole so uprizorile: 'Sv. Ciril in Metod pridigata Slovanom". Nekako 600 otrok v raznih slikovitih čeških narodnih nošah je korakalo pred "flotom". Flot je predstavljal apostolskega brata, ki med umetniško uprizorjeno skupino pridika; kralj Vratislav in njegov dvor ga pa posluša.

Nekaj krasnega so uprizorile litvinske šole. Nad tisoč otrok je korakalo v raznih skupinah in vsaka skupina je predstavljala nekaj iz narodnega življenja Litvinov. Tako skupina koscev, skupina žanjie in celo skupino lovcev, ki so nesli ustreljenega medveda kot svoj plen. Imeli so štiri flote: Sv. Kazimir in duh Litvije. "Litvinska živa zastava". "Prvi krst med Litvini", in "Srebrni križ".

Krasna je bila tudi prizoritev poljskih šol. Nad 5 tisoč otrok je korakalo v narodnih nošah, najrazličnejših stanov in časov. Na "floti" so uprizorili sv. Stanislava Kostko.

Slovaške šole so imele tri "flote". Slovaki in kraljica Sv. Rožnega venca", "Slovaški izgnanci", "Sv. Andrej Svorada in Sv. Benedikt".

Naša slovenska farna šola je imela številko 81. torej je bila nekako v sredi. Ker mi nismo imeli še dovolj otrok, da bi korakali, uprizorili smo samo dva "flota" in sicer na prvem smo uprizorili naše misijonarje, ki so prišli iz Slovenije v Ameriko razširjati vero in prosveto. Ta "truck" nam je dala zastonj lesna družba Edward Hines, katere lastnik je izvrsten katoličan, član Holy Name Society in Kolumbov vitez.

Velik napis spredaj je kazal, kaj predstavlja slika: "Bishop Baraga and Followers". Zadaj na "trucku" je bil velik križ ovit z ameriško zastavo. Pred njim je stal škof Baraga v popolnem škofovskem ornatu (predstavljal ga je naš vrli vojak, ki je sedaj na dopustu Pt. Mihelič). Poleg njega je stal odlični ind. misijonar Msgr. Buh s svojo dolgo sivo brado (predstavljal ga je učenec Stanko Kozjek) na njegovi levici je stal svetni duhovnik (predstavljal ga je učenec Louis Kremesec) kot zastopnik vseh čč. gg. misijonarjev svetnih duhovnikov, poleg njega je stal še en svetni duhovnik (predstavljal ga je učenec Veneeslav Tomažič.) Oba frančiškanska indijanska misijonarja je predstavljal učenec Emerik Gregorich. Benediktinske misijonarje, zlasti sedanja goreča patra Rev. Simona in Rev. Romana je predstavljal učenec: John Koščak. Opata Ločnikarja je predstavljal B. Paskal Sedlak. Pred to skupino je sedelo med drevjem in po skalah nekako 20 indijancev, dečkov oblečenih kot indijanci. Velika slovenska trobojnica spredaj je krasila voz, katero je držal Mr. Mihael Železnikar. Nad skupino na vozu je bil napis: "Slovenian Pioneers of America's Civilization."

Drugi "truck" je predstavljal kaj je Slovenija naredila za Ameriko. Na okrašenem vozu je bila skupina deklic v narodnih nošah z avbami in pečami, ki so šivale in predle za indijanske misijone. Truck je imel spredaj napis: "Slovenia and her daughters" in napis nad skupino po sredi: "Sewing for Baraga's mission." Obe skupini sta bili popolnoma priprosto narejeni z majhnimi stroški v primeri z drugimi "floti" bogatejših župnij. Vendar sta pa celo pot vzbujali veliko zanimanje in ploskanje od strani gledalcev.

Cela prireditev je bila triumf katoliških šol in katoličanstva v Ameriki in je naredila velikanski utis na javnost.

To je bilo tudi prvič, da smo mi Slovenci stopili v vrsto drugih župnij. Po "E."

Naj še omenimo pojasnilo o naši slovenski skupini pri tej paradi, povzeto s strani 83 jubilejne knjižice, oziroma sporeda:

Št. 81. Škof Barage v Marquitte. Šola sv. Štefana.

"Začetkom 19. stoletja je prišel v Ameriko avstrijski?! duhovnik (čemu ne: slovenski?) Friderik Baraga, ki se je posvetil misijonskemu delovanju med Indijanci države Michigan in Wisconsin. Leta 1853 je postal prvi škof v Marquette, Mich. Rev. Friderik Baraga je tako izborno umeval Chippewa, indijanski jezik, da je spisal besednjak, molitvenik, življenje Jezusa in več pridig v indijanskem jeziku. Vsled tega so ga imeli Indijanci zelo radi, tako je tudi škof Baraga indijance nad vse ljubil.

"Bil je zrel in vesten učenec. Zelo moder, na dobrem glasu in prepričevalen."

Shakespeare."

Skupina deklic v narodnih nošah, predstavljajoče Slovenijo za časa misijonskega delovanja škofa Barage. Kakor znano, so Slovenke v starem kraju naredile in preskrbele indijanskemu misijonarju Baragi vso mašno obleko in druge misijonske potrebščine.

NEKAJ ZLATIH ZRN ZA STARŠE.

Oče in mati! Ne smejita se otroku, če naredi kako napako, ampak ga primerno posvarita.

Ne dajaj otroku korajže in potuhe če se laže.

Ne pritrjuj otroku da ravna prav, čeravno veš da ravna slabo.

Govori otroku vedno resnico.

Ne daj mu vedno one stvari, katero hoče z jokom od tebe izsiliti.

Ne vpij nad njim z vso silo.

Opominjaj ga lepo in svari pri vsaki priliki.

Ne kregaj se nad njim po 10 krat na dan.

Ne kaznuj ga s šibo, če morda po neprevidnosti kak star krožnik razbije.

Pri nedolžnih otroških igrah bodi z otroci ako ti čas dopušča.

Ako te sin (hči) vpraša za kako pojasnilo, nasvet, ali poduk, daj mu ga in ne reci, da zato nimaš časa.

Ne puščaj otrok preveč na cesto; med slabo družbo se bodo ondi pokvarili; naj se igrajo rajše sami doma, ali pa na dvorišču.

Ako je otrok žalosten in duševno pobit, potolaži ga in vprašaj o vzroku žalosti.

Ako zmoreš, kupi otrokom primerne nedolžne igrače. Otrok ne more vedno pri miru sedeti kakor pribit. Tudi ti si se rad igral, ko si bil še mlad.

Če gredo tvoji otroci kam v vas, pazi vedno, če je ona družina dobra in poštena. Večkrat povabi otroke tvojega soseda k tvojim otrokom da se bodo skupaj igrali.

Bodi vedno prijatelj katheta in učitelja tvojih otrok; oba sta otrokom tvoja namestnika izven doma. Stariši morajo telesno oskrbovati otroka, duhovniki in učitelji pa dušno.

Poleg vsega tega vadi že zgodaj svoje otroke lepih molitvic in ne puščaj poslom, da bi le ti otroke molitve učili.

Ne pošiljaj samih otrok v cerkev k sv. maši in sv. zakramentom, ampak hodi tudi ti ž njimi. Dajaj jih s tem lep zgled.

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člane, na leto $0.96
Za nečlane $2.00
Za inozemstvo $3.00

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Phone: Canal 2487.

Subscription price:
For Members, per year $0.96
For Nonmembers $2.00
For Foreign Countries $3.00

81

Po republikanski narodni konvenciji.

Razburjenje vsled minule republikanske narodne konvencije je pri kraju in cela ta politična kolobocija je zaključena. Imamo pač še v živem spominu vtise na nastope republikanskih matadorjev v chikaškem Kolizeju od 8. do 12. t. m., ki nam velijo, da bo ostala minula republikanska konvencija za trajno zapisana v politični zgodovini Združenih držav.

Pred vsem je treba povdarjati, da so delali republikanci za to konvencijo in za svoje kandidate velikansko reklamo. Veščaki zatrjujejo, da je veljala ta konvencija okrog 20 milijonov dolarjev, a ne za vožnjo in stroške delegatov, temveč za agitacijo in podkupovanje delegatov. Navzlic teh ogromnih stroškov so pa republikanci svoj politični voz pripeljali v Chicago brez pravega voznika, ali svojega "bossa". Vodtvo republikanske narodne stranke se je namreč tako cepilo na vse strani, da je prišla koncem konca do "bossanja" samo peščica izbranih senatorjev. In celo med temi je nastal večkrat spor (Johnson, Crane, Lowden) zaradi platforme republikanske stranke. Označena skupina senatorjev ter guvernerjev je kratkomalo smešila in prezirala vse one delegate, ki niso bili senatorji, ali celo guvernerji.

Minula republikanska narodna konvencija je imela poleg tega še dosti drugih pomanjkljivosti in nedostatkov. Ako listamo platformo te stranke, ne pridemo do nikakih pravih načel, oziroma principov. V tej platformi je polno očitanj napram sedanji demokratski vladi in predsedniku Wilsonu, ne najdete pa kakih konkretnih predlogov in novih točk, katere namerava republikanska stranka izvršiti v slučaju izvolitve republikanskega predsednika.

Konvenčni poglavarji so pač zahtevali kontrolo pri zvezni vladi in vojno z Mehiko, to pa za to, da bi naložili zopet par milijard davka na hrbet ameriškega ljudstva. Ljudstvo bo itak še lta in leta prenašalo posledice minule svetovne vojne. Kdo bo pa plačeval neznosne davke samo radi tega, da naredijo vojni dobavatelji svoj običajen masten dobiček? Vojna požira namreč bilijone in bilijone, ne pa samo milijonov?

Ako bo hotela republikanska stranka pred glavnimi volitvami stopiti na plan, bo morala pred vsem svojim pristašem razložiti glavna načela, oziroma drugo vsebino platforme, ker doslej republikanci sploh še niso prišli s pravo barvo na dan.

Edino prav so delegatje minule republikanske narodne konvencije učinili s tem, da so zlomili moč pristašev velekapitalistov in onih kandidatov, ki so na debelo s tisočaki kupovali glasove. Lowden, kakor so listi poročali, je pri tej kampanji iz lastnega žepa potrošil okrog $400,000; omeniti je treba, da je njegova žena hči multimilijonarja Pullmana. Ni čuda torej, da je Lowdenova stranka plačevala delegate iz Louisiane po $2500.00. Zadeva je prišla končno v javnost in L. je moral osramočen kapitulirati. Ni sicer lepo in umestno, da moramo kaj takega pisati o guvernerju naše mogočne države Illinois; stvar je bila taka in taka, kar so pisali tudi vsi večji ameriški dnevniki.

V obče lahko sklepamo, da so jo republikanci na minuli narodni konvenciji malo zavozili. To bo morda vplivalo in koristilo drugi veliki politični stranki, demokratski, ki bo obdržavala svojo konvencijo koncem meseca v San Franciscu. V kolikor čujemo, bo glavni program demokratske stranke zopetna povrnitev osebne svobode, katero se nam sedaj krati. To načelo demokratov je namreč preklic ustavne prohibicije in zopetna dovolitev prodaje vina in piva.

Sredi meseca julija se pa vrši konvencija nove delavske stranke. Mi, ameriški Slovenci, po večini delavci, bomo gotovo obrnili največ pozornosti izudu te narodne konvencije. Ko pa pride dan volitve, bomo pa vsi glasovali za kandidate delavske stranke.

Pismo iz stare domovine.

Urednik našega lista je prejel te dni pismo od svojega brata, nadsprevodnika južne železnice v Ljubljani, iz kojega posnemamo nekaj bolj važnih podatkov, kakor sledi:

"Splošna situacija je pri nas sledeča: Kar se politike tiče, želi cela javnost le volitev v parlament, ki bodo menda še letos? To začasno narodno predstavništvo ni nikomur po volji; če so te stranke ministri, jih kritizirajo drugi; če so demokratje, ni zopet prav klerikalni stranki; če so socialisti, zabavljajo zopet druge dve stranke čez nje. Zavozili so jo ti, ki so bili na krmilu vlade zadnjih devet mesecev. Ni bilo potreba, da je živež pri nas, ki živimo v agrarni državi, tako drag. Lansko leto ta čas smo še plačevali v Ljubljani pšenično moko po štiri krone en kilogram, a letos pa do 18 kron.

Vse to je naredilo izdavanje izvoznic blaga v inozemstvo. Razni krščeni in nekrščeni verižniki so prekupovali in naprej prodajali blago, žito, svinje i. t. d., ne da bi sploh to blago kateri izmed verižnikov sploh videl. Pri tem se je pri vsakem obesilo okroglega po tisočih in tisočih, saj konsument je vse plačal. V Sloveniji bo kmalu več milijonarjev (oderuhov) kot pa morda tam pri Vas v Ameriki. In mi, domači odjemalci smo smo morali s temi cenami hoditi vštric, ako smo hoteli živež sploh dobiti.

Lanska letina je bila splošno slaba; vse je vplivalo na draginjo, to zakonsko hčerko skoro šestletne tetke vojne. Nezadovoljnost se je radi teh nepovoljnih razmer avtomatično oprijemala vseh slojev, ki živijo iz rok v usta. Nasledki v podobi stavk so se vidoma pojavljali v raznih kategorijah: kovinarji, rudarji, tiskarji, bančni uradniki in cestni železničarji. Nazadnje smo tudi mi, železničarji stopaili v stavko, ki je pa po zaslugi komunističnih voditeljev dobila politično smer, ter je bila naposled udušena.

Letos pa letina hvala Bogu tako lepo kaže, da še nikdar ne tako. Če ne bo suše, ali toče upam, da se bodo cene same ob sebi pričele zniževati.

Omenil sem ti že tudi o naši stavki. Dne 16. aprila o polnoči je obstalo vse, kjer je kedo bil. In 8 dni zatem je prišlo do onih krvavih izgredov, o katerih si že gotovo čital. **Žrtve komunističnega hujskanja** so padle na Zaloški cesti med uhodom v Leonišče in med nekdanjo staro salami tovarno na istem ozkem prostoru vštric Bavdekovega travnika. Jaz sem šel isto popoldne gledat kraj, kjer je še stala v cestnem jarku z vodo zmešana kri.

Naša narodna organizacija Z. J. Ž. je bila štiri dni pasivna; **ko je pa zaznalo vodstvo, da gre stavka na politična pota** (v prilog komunistov), je ukazala iti nanzaj na delo, seveda pod pogojem, da je varnost zajamčena. Polagoma so pričeli prihajati železničarji, ki so bili med tem tudi kot vojaki vpoklicani. Jaz sem šel v službo 24. aprila, ko sem videl, da so vojaki zasedli proto in postajo. Za istih 8 dni, ko nisem bil v službi so mi 1. maja za priboljšek utrgali celih K 551.00; drugim mojim tovarišem primeroma več—kakor je kdo stavkal — nekaterim do K 900.00. Sedaj se vrše pogajanja v Belgradu.

Naj ti še omenim, koliko zasluži sedaj železniški nadsprevodnik v Jugoslaviji:

Mesečna prava plača	K 116.67
Draginjska doklada (mesečno)	" 1952.80
Stanovanjska doklada	" 44.00
Kilometerska doklada	" 124.00
Skupaj	K 2237.47

Seveda pridejo od te svote še odbitki za pokojnino in bolniško blagajno. Iz nastopnih cen pa izračunaj, kako se zamore s tem denarjem preživljati 7 oseb broječo družino.

Premog plačamo sedaj pri železnici za 1000 kg 328 kron; pred vojno je bila cena samo 15 kron. Moka je poskočila zadnji čas od K 8 do K 18.—; ena škatlja žveplenk K 1.—; traki za čevlje (šnirnice) K 7.—; naramnice (suspenders) K 40.— do K 60.—; ena kravata K 70.— do K 100.—; ovratnik 20—30 K; en kos žajfe K 22.—; špeh K 52.—; svinjsko meso K 36.—; goveje meso K 24.—; telečje K 20.—; vino K 20—24 en liter pivo K 6.— en liter. Cene so padle samo pri krompirju od K 4.80 kg na K 1.— ker se bo pokvaril, če ga ne prodajo. Pred dvema mesecema so se na trgu tepli za krompir po K 4—5, zdaj ga pa ponujajo po K 1.—. (Op. stavca. V Chicagu stane danes en funt (pol kg) krompirja 12c, torej bi znašal okrog K 160 en kilogram. Dobro bi bilo naročiti ga iz Ljubljane.) Mleko plačam po 4 krone en liter. Iz predstoječega izpreviliš, da K 2000.— na mesec zadostuje komaj za hrano in najpotrebnejše vsakdanje potrebščine.

Hvala za poslano kavo. Isto pa nismo mogli piti, ker ni bilo sladkorja. Ta mesec (maj) ga zopet delijo na karte in sicer 40 dekagramov na osebo. To ga bo 2.80 klg. Ker nas je sedem pri družini, bo to komaj za dojenčka, ker pije po štirikrat na dan ječmenovo kavo. Cena sladkorja je sedaj K 25 za en kg, drugače ga ne dobiš tudi za K 100 ne.

Danes, 24. maja, so plačevali v Ljubljani za en ameriški dolar samo 95 kron.

Po bratu poslano priporočeno pismo sem prejel, ni pa bilo v istem priloženega denarja $15.—. Vprašal sem na pošti in policiji—a vse zaman. In pismo je bilo celo zapečateno s pečatnim voskom! Denar v pismih torej ni varno pošiljati."

Ameriški potni listi.

Državni oddelek (State Department) doznava, da so mnogi ljudje vsled neznanja glede postopanja za dobivanje potnega lista postali žrtve brezvestnih oseb, ki se predstavljajo, češ da morejo s svojim vplivom izposlovati potni list, in v to svrho odirajo ljudi.

S tem se obveščajo vsi naturalizirani ameriški državljani, da znaša redna pristojbina za potni list (passport) le **$2.00,** katero pristojbino ima pravico pobirati le Državni oddelek ali njegovi zastopniki v New Yorku in San Francisco ali pa sodni klerk, ki sprejema prošnjo za potni list; nadalje da more vsak prositelj ako ni nikakega ugovora proti njemu in ako zadovolji enostavnim pogojem za dobivanje pasporta, dobiti potni list brez nikakih nadaljnih stroškov.

Department of State je izvedel, da so mnogi nevedni ljudje plačali $10 do $50 in še več, za take dozdevne "vplive" v svrho dobivanja pasporta.

Amer Red Cross B. F. L. I. S.
Jugoslav Section.

Izgube Amerikancev v minuli vojni.

Na podlagi izida končnega štetja in revizije o izgubah Amerikancev v minuli svetovni vojni, je prinesel nedavno list 'Home Sector" sledeče zanimivo uradno poročilo.

Skupno število mrtvih znaša 77,118 skupno število ranjenih pa 221,050.

Ako k temu številu prištejemo še druge izgube, dobimo skupno število 302,612.

Ubitih je bilo v boju	34,248
Umrlih vsled bolezni	23,430
Umrli za ranami	13,700
Umrli vsled ponesrečb	2,019
Utonilo jih je	300
Samomor je izvršilo	272
Umrlo vsled uboja in umora	154
Ustreljenih vsled obsodbe vojnega sodišča	10
Umrlo vsled drugih znanih slučajev	489
Umrlo vsled neznanih vzrokov	1839
Umrlo iz domnevnih vzrokov	650
Skupno število mrtvih	77,118
Pogrešanih vojnih vjetnikov	15
Umrlo v jetništvu	147
Zamenjanih vojnih vjetnikov	4270
Skupno število vojnih vjetnikov	4270
Lahko ranjenih	91,189
Težko ranjenih	83,390
Neznano kako ranjenih	46,480
Skupno število ranjenih	221,050
Pogrešanih v boju samo	3
Skupaj	302,612

Življenje otrok na Kitajskem.

Po "The Little Missionary.'

Star kitajski pregovor veli, da je en sam deček več vreden kot 10 deklic; vsled tega tudi kitajski stariši dečke bolj čislajo in ljubijo, kot deklice. Ako n. pr. umre deklica, ne bo nihče za isto plakal; pač pa vlada velika žalost za umrlim otrokom moškega spola.

Čudno je praznoverje Kitajcev, da sledi vrag bolj za dečki, kot za deklicami; vsled tega nosi marsikak deček ime deklice, da bi vrag ne imel toliko oblasti do njega. Da bi kitajski stariši prevarali v tej zadevi samega vraga, delajo svojim sinovom luknje v ušesih. V obče pa Kitajci ljubijo svoje otroke. Velika težava v tem je pri velikih družinah siromašnih starišev; ker ne morejo le ti vseh otrok vzgajati, jih nekaj prodajo, ali pa zavržejo. Drugače je pa pri bogatinih.

Naravno je torej, da je na Kitajskem umrljivost med otroci velika. Isto povzroča nevednost mladih mater pri oskrbovanju otrok; na Kitajskem se dekleta poročijo že s 15, 16, ali 17 letom. Ko se smrt bliža otroku, ga nesejo na dvorišče, ali pa venkaj na polje. Malih otrok (dojenčkov) sploh na Kitajskem ne pokopavajo, ampak jih zavijejo v cunje, ter vržejo čez mestno ozidje, kjer njih trupelca požro psi in krokarji. Po nekaterih mestih se nahajajo za ozidjem posebni stolpi in jarki, kamor mečejo že umirajoče ali mrtve otroke. Otroke, umrle že po preteku 10. leta pač zagrebejo z nizko plastjo zemlje a ne globoko; tudi taka trupla izvohajo psi in jih požrejo.

Omenili smo že, da so deklice na Kitajskem nedobrodošle. Neki Kitajki se je narodilo po vrsti četvero deklic, koje je vse polagoma spravila s sveta. Ker paganski Kitajci verujejo v transmigracijo (povratek duše v obliki kake živali) skušajo že na ta ali na oni način hudiča prevarati. Ko je gorinavedeni materi 4 deklic umrla zadnja hčerka, ji je mati iztrgala pljuča iz telesa, da bi se njena duša več ne vrnila na svet. Kmalu po rojstvu dečka Kitajke rade izvršujejo čudne vraže. Ta ali ona mati odgrizne novorojenčku člen prsta na nogi, da mu s tem ohrani življenje; ali mu vžgejo s smolo kako znamenje na čelu, da bi to znamenje odganjalo hudobnega duha od otroka..

Bogati Kitajci ravnajo s svojimi otroci, kot z igračkami, vse drugače je pa pri ubožnih stariših ki ne morejo svojih otrok tako negovati; pretežno število mladine na Kitajskem spada med revne sloje; tem so nepoznane mehke posteljce, zibelke, ali vozički. Po zimi nosi otroka mati, ali oče skromno zavitega in stisnjenega na prsa tako, da gleda le glavica na plan; v poletnem času pa polagajo stariši otroka kar na gola tla ali zemljo, neoziraje se na pekoče solnčne žarke, ali vlažnost tal.

Vsled pomanjkanja učiteljev in šol je na Kitajskem izobrazba mladine na jako nizki stopinji osobito v prvih 10 letih. S podukom se pričenja še le kasneje, ali ko je Kitajec morda že poročen.

Ker je na Kitajskem običaj, da velja za lepotico le ono dekle, ki ima male in nežne noge, pričenjajo matere z negovanjem nog že pri hčerkah od 4— leta. Zvijajo, stiskajo jim prste na nogah na vse mogoče načine, in to mučenje traja po več let. Čim manjšo nogo ima Kitajka, tem lepša je. Naravno je hudo to za deklice, ker hoditi s stisnjenimi nogami v malih čevljih ni lahka stvar; hodijo kakor po trnju in ne morejo vsled tega tekati in skakati kot delajo to na primer naše ameriške deklice; pretežni del časa morajo biti kitajske lepotice doma v hiši. Kitajka, ki ima n. pr. kot moški sredinec na roki dolgo nožico se lahko poroči, ker to velja že za izvanredno lepoto; če ima pa dolgo (naravno) nogo jo pa nihče ne mara.

Kitajci oblačijo svoje otroke jako priprosto osobito prva leta; kasneje jim pa delajo krasna pa tudi praktična oblačila v raznih barvah. Čim bolj živobarvna in pisana je obleka, tem modernejša je.

Krščeni (krščanski) kitajski otroci imajo običajno imena svetnikov kot mi, seveda v kitajskem izrazu n. pr. Peter "Beiduolin", Pavel "Bauiluis"; Josip 'Juoshei"; Marija "Malirja'; Neža 'Ignesse" i. t. d.

Pagani dajo imena svojim otrokom 3. dan po rojstvu. Ta imena so pa povsem drugačna in tvorijo pri kaki družini cel zverinjak "Veliki vol", Mali pes", "Konj', "Mula', 'Mali voz" in tako dalje. Čemu paganski stariši svoje otroke nazivajo? Ko stopi oče označeni dan čez prag hiše, vzame ime prve živali ali stvari kojo zagleda tudi za ime svojega otroka. Bratci in sestrice teh otrok naziva Kitajec: 'Drugi veliki vol', 'Drugi mali pes". i. t. d. Dosti otrok nosi tudi ime starosti njih starega očeta: "Tsiche' je 70 letni rojstni dan, Druga dečkova imena so: "Ničvredna deklica", 'Prva deklica" itd. samo da Kitajec s tem imenom vraga vara.

Kitajska dekliška imena so: "Redkost", "Rdeča roža", Zlata zvezda', 'Veselje", "Mir. 'Ljubav', tudi "Pasja deklica". itd.

V šoli dobijo dečki po učitelju nova imena. Deklice, ki so zaročene že s 5. letom pa nosijo imena svojih zaročencev s pristavkom "Pau", to je star.

GROBOVI PIONIRJEV JUGOSLOVANSKEGA PREKMURJA.

O novem letu 1919 so padli prvi jugoslovanski vojaki v Murski Soboti pri mažarskem ponočnem napadu. V skromnih grobovih na pokopališču v Murski Soboti počivajo ti junaki. V februarju 1920 je umrl na pljučnici v Beltincih mladenič Balažič Matija, ki je bil v letu 1919 prekmurski legijonar, agitator in ud vseh deputacij, ki so dozdaj hodile v Belgrad. Neredno begunsko življenje ga je spravilo v prerani grob.

Dne 13. maja t. l. pa je bil pokopan pri Sv. Križu v Ljubljani drugi civilni komisar (prvi je bil dr. Lanjšic iz Maribora) za Prekmurje, dr. Bogumil Berbuč. V italijanskem ujetništvu si je nakopal kal bolezni. Kljub bolezni pa je delal kot komisar za Prekmurje noč in dan, v delavnik in praznik, ob pomanjkanju več uradnikov, za dobrobit Prekmurja. Bolan se je vozil ob slabem vremenu in po slabih cestah po Prekmurju, da bi izvršil vestno svojo nalogo. Udeleževal se je tudi vseh večjih shodov na vseh straneh Prekmurja in bil vedno vsakemu človeku ob vsakem času na razpolago. Nestrpno je čakal trenutka, da mažarska delegacija podpiše mir, da bi potem bilo delovanje v Prekmurju bolj mirno, manj nervozno, bolj urejeno. Za ta trenutek je nabiral članke pri Prekmurcih, da bi prekmurske "Novine" izšle v slavnostni obliki. Toda v času, ko je ogrska delegacija dobila končnoveljavne meje za podpis, so prekmurske "Novine" izšle v žalni obliki, črno obrobljene, objokujoč smrt svojega izvrstnega prekmurskega prvega uradnika. Ni bil pokopan v Prekmurju, kjer je žrtvoval vse svoje moči, sorodniki so ga hoteli imeti v svoji bližini, v Ljubljani. Njegova smrt je vzbudila tudi v Ljubljani občno žalost, čemur je bila priča velika udeležba pri pogrebu v Ljubljani. Poleg mnogoštevilnega uradništva s predsednikom dr. Brejcem in notranjim poverjenikom inž. Remcem na čelu so se med drugimi udeležili pogreba inženir Wolfhart iz Murske Sobote ,ravnatelj urada zoper verižništvo Kerševan, bivši regent Murske Sobote in prof. dr. M. Slavič, ki so z ranjim g. komisarjem veliko skupaj delali v Prekmurju. Rajni je užival kot vesten ,pravičen, požrtvovalen in nadarjen uradnik velik ugled in simpatije pri uradništvu in ljudstvu. Izguba take moči, ki se je popolnoma uživel v prekmurske razmere in jih po skoro enoletnem delovanju v Prekmurju tudi popolnoma razumel, je velika. Zadnje prekmurske "Novine" od 16. maja so mu prinesle ta-le nekrolog:

† Dr. Bogomil Berbuč.

Premurje žalüje. Zgübilo je svoje ravnitela. V najtežkejših časih je vodo uprávo dr. Bogomil Berbuč, civ. komisar, v Prekmurji z močnov rokov, a s slabim zdravjom. Vojska, voza talijanske temnice sta podkopali zdravje močnoga, mladoga moža, betežen je prišo k nam. Preveliko delo Prekmurja ga je še bolje oslabilo, i večkrat v posteo vrglo, pred par tedni v zadnjo. Rane so se zbüdile v želodci i se ozdraviti več nej dalé. V Radgoni pred operacijov je zdehno svojo düšo naš dragi komisar v roke svojemi Zveličari maja 9. po dobroj sv. spoveli, štero je opravo kak pravi krščanski mož ešče v Soboti pri g. vikari, Slepec Janoši. Pokojni je bio dober uradnik, poleg düšnevesti se je skrbo za dobrobit države. V tom svojem prizadevanji se je včasi zapreostoga sodo, a njegov dober namen i teškoče uprave ga popolnoma opravičijo. Zadnje mesece svoje slüžbe je pa iskao z odkritoga srca i z plemenitov düšov sporazumljenje i pomirenje z vsemi i se je željno pripravljao da obišče vse düHovnike, katoličanske i evangeličanske predvsem vikara, g. Slepca, i si prizadevao, da bivšim odpuüščenim uradnikom tüdi poskrbi slüžbo. A prle je v grob vlegeo, kak bi se včakao kaj je želeo a njegov düh je ostao tü med nami, düh, šteri išče spomiritve vse stanove i vere v Prekmurji. Bog daj pokojnomi na spomin, to nam doseči. Mrtvo tlo so v tork, maj 11., sprevodili od bolnice v Radgoni do kolodvora mnogo düHovnikov, civilne oblasti, vojaški zbor in nešteto ljüdstva. Na kolodvori je vzel slovo od pokojnoga komisarja v imeni Prekmurja vp. župnik č. g. Jožef Klekl, v imeni uradništva, namestnik civilnega komisarja dr. Kočar in v imeni sodnikov, sodnik dr. Cigoj. Potem so prepeljali pokojnoga v Ljubljano, kje je bio v četrtek maja 13. pokopan. Prekmurje ga bo ohranilo v spomini! V molitev dobrih düš zročimo njegovo düšo. Naj počiva v miri.

"Slovenec".

NOVI NASLOV.

American Jugoslav Relief naznanja, da je preselil svoj urad z 511 Fifth Avenue na 522 Fifth Avenue, New York, drugo nadstropje, to je na vogalu Fifth Av. in 44th Street.

Odbor je dosedaj užival gostoljubljе Dr. John A. Harris-a in bo gost Guaranty Trust Company v njeni novi zgradbi. Ti prijatelji, ki se vrlo zanimajo za jugoslovansko pomožno akcijo, so rade volje stanovili na razpolago prostore v svojih uradih.

American Jugoslav Relief s tem vabi vse svoje prijatelje na obisk v novih prostorih.

Važno za vsakega člana!

Ako ste se preselili in premenili svoj naslov, naznanite to tajniku(ici) krajevnega društva; ne **naznanjate pa te premembe naravnost upravništvu "Glasila". Na taka pisma se upravništvo ne bo oziralo.**

Samo nespametni odgovarjajo na vprašanja, katera jim niso stavljena.

Kdor rad lenari in pričakuje kake gotove stvari; ta bo gotovo lakoto pričakal.

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.

Telefon 1048.

od ustanovitve do 1. junija 1920 skupna izplačana podpora $1,773.857.86.

GLAVNI URADNIKI:

Glavni predsednik: Joseph Sitar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
I. podpredsednik: Math. Jerman, 332 Michigan St., Pueblo, Colo.
II. podpredsednik: Frank Opeka, 26 Lenox Ave., North Chicago, Ill.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 N. Broadway St., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Francis J. Ažbe, 620 — 10th St., Waukegan, Ill.
Pooblaščenec: Ralph F. Kompare, 9206 Commercial Av., So. Chicago, Ill.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Josip Dunda, 704 North Raynor Ave., Joliet, Ill.
Martin Nemanich, 1900 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Math Kostainšek, 302 No. 3rd Ave., West, Virginia, Minn.
John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.
Frank Frančič, 311 — 2nd Ave., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael J. Kraker, 719 E. 3rd St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 4413 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23rd St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Anton Burgar, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Joseph Russ, 6517 Bonna Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill. Telefon Canal 2487.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

URADNO NAZNANILO.

S tekočim mesecem se zaključi polletno poslovanje prve polovice fiskalnega leta 1920. Vsled tega prijazno prosim vsa krajevna društva, da blagovolijo poslati denar v pokritje asesmentov NAJKASNEJE DO 29. T. M. Z 29. junijem zaključiti hočem račune, na podlagi katerih se bo napravilo finančno poročilo za prihodnjo konvencijo. Ker bi pa ne videl rad, da bi poročilo kazalo dolg tega ali onega društva, zato naj vsako društvo pravočasno poravna asesmente.

Opazil sem tudi, da več društev še vedno pošilja 50c pristopnine za člana pristopilega v Mladinski oddelek. Zaradi tega naznanjam vsem uradnikom in uradnicam dotičnih društev, da od 1. febr. letošnjega leta dalje, se plačuje za novo pristople člane (ice) Mladinskega oddelka le 25c pristopnine. Prizadeta društva se prosijo, da to vpoštevajo.

Z bratskim pozdravom,
JOSIP ZALAR, gl. tajnik.

IMENA DO SEDAJ NAZNANJENIH DELEGATOV ZA 14. KONVENCIJO K. S. K. JEDNOTE.

Za dr. sv. Štefana 1, Chicago, Ill.: John Žefran, Frank Mravlja in Frank Jurjovec.

Za dr. sv. Žožefa 2 Joliet, Ill.: — John A. Težak, John Filak, John Živec, John Plut, George Stonich.

Za dr. Vit. sv. Jurija 3, Joliet, Ill.: Martin Konda, in Anton Nemanich, st.

Za dr. sv. Cirila in Metoda 4, Tower, Minn.: John Zavodnik in Josip Oblak.

Za dr. sv. Družine 5, La Salle, Ill.: — Josip Gende, John Klemenčič.

Za dr. sv. Jožefa 12, Forest City, Pa.: John Telban, Anton Lautar in Frank Telban.

Za dr. sv. Vida 25, Cleveland, Ohio: — Josip Ogrin, Paul Schneller, Dr. J. M. Seliškar, John Grdina, John Intihar.

Za dr. sv. Frančiška Sal. 29, Joliet, Ill.: Michael Wardjan, Martin Težak, John Lekan, Simon Šetina.

Za dr. sv. Petra 30, Calumet, Mich.: Frank Vesel.

Za dr. sv. Petra in Pavla 38, Kansas City, Kans. John Bižal.

Za dr. sv. Lovrenca 63, Cleveland, Ohio: Jakob Jančar.

Za dr. sv. Antona Pad. 87, Joliet, Ill.: Štefan Stukel in George Plut.

Za dr. sv. Genovefe 108, Joliet, Ill.: Anton Golobič in Frank Drašler.

JOSIP ZALAR, gl. tajnik.

Nagrade K. S. K. J.

NAGRADE V ODRASLEM ODDELKU ZA DRUŠTVA SO:

Prva nagrada $25.00 za pridobitev največ članov do 1. jul. 1920.

Druga nagrada $15.00; tretja pa $10.00. Imena teh društev bodo vpisana v Zlato knjigo K. S. K. Jednote.

Dalje je določena posebna nagrada $2.50, ozir. $5.00 za vsakega člana(ico), ki pridobi tekom leta 5, oziroma 10 novih članov.

Nova, ali posebna nagrada, v veljavi od 1. januarja dalje je pa še $1 za vsakega novega člana(ico). Ako dobi torej kak član 5 novih članov, bo prejel od KSKJ. $7.50 nagrade v denarju, za 10 pa $15.00, oziroma $1.50 za vsakega. To je že lepa svota, katere Vam ne nudi tudi ne kaka velika angleška podporna organizacija.

NAGRADE V MLADINSKEM ODDELKU:

Prva nagrada za društvo $15.00 za pridobitev največ članov do 1. jul. 1920. Druga $10.00, tretja pa $5.00. Tudi imena teh društev bodo vpisana v Zlato knjigo K. S. K. Jednote.

Dalje dobi vsak tajnik krajevnega društva 10c (deset) za vsakega novega člana; najsiže iste sam privede v društvo, ali kdo drugi. Ta nagrada je malo priznanja za delo tajnika, ki ga ima pri poslovanju Mladinskega oddelka.

Za vstanovitev novih društev so v veljavi tudi še vse stare nagrade.

Poslužujte se lepih nagrad za pridobivanje novih članov.

Cenjeni sobrat! Cenjena sosestra! Stopi v vrsto agitatorjev za našo Jednoto!

Over the Top. — Do cilja bomo dospeli, če pridobi sleherni izmed nas enega novega člana(ico) za K. S. K.

Ameriški Slovenci in Slovenke Spominjajte se pri raznih prilikah vojnih sirot na Slovenskem! Vsak cent dobrodošel!

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Umrl je č. g. opat Janez Smrekar, katehet na mestni šoli v Ljubljani, za vnetjem možganske mrene v 68. letu. R. I. P.

Umrl je 15. maja v bolnici v Ormožu veliko-nedeljski župnik č. g. Jakob Menhart. V Jarenini je 15. umrl Martin Cvinak, bivši trgovec, gostilničar in posestnik, star 6 9let. N. v. m. p!

Umrla je dne 16. maja v karmeličanskem samostanu na Selu pri Ljubljani č. s. ..... a Leopoldina Weczerka, rodom Poljakinja.

Umrl je v Radovljici ministerialni svetnik Koloman pr. Fest.

Smrt kneza Huga Windischgraetza. Planina pri Rakeku:— Dne 15. maja je umrl v planinski graščini nanagloma od kapi zadet knez Hugo Windischgraetz. Našel ga je ob pol ene ure popoldne v zadnjih zdihljajih njegov sluga. Brez dvoma je pospešil njegovo smrt zadnji politični preobrat. Pokojnika je pokopal v torek 25. maja dopoldne ob asistenci duhovnikov bližnjih župnij g. cerkniški dekan. Pokojni knez, star 64 let, je bil plemenit, ljubeznjiv, dobrohoten človek, ki je storil veliko dobrega za revne potrebne sloje. Bil je knez, ki je imel tudi knežje srce. Njegov naslednik je njegov najstarejši sin Hugo Windischgraetz."

Umrli so v Ljubljani: Katarina Reja, branjevka, 65 let. — Ivan Bagatelj, višji železniški nadzornik v p., 57 let. — Marija Šabes, kolarjeva vdova, 60 let. — Ignacij Franzl, bivši čevljar, 82 let. — Matevž Pirc, delavec, 53 let. — Ivan Turk, posestnikov sin, 18 let. — Marija Zalar, hišna posestnica, 48 let. — Fran Cirman, dijak, 17 let. — Josip Čehovin, invalid, 24 let Anton Kozlevčar, dijak, 19 let. — Ivana Bartel, jermenarjeva vdova in tob. delavka v p., 57 let. — Anton Brankovič, invalid, 38 let. — Marija Milač, žena prožnega mojstra, 49 let. Ana Lisac, hiralka, 37 let. — Fran Pirc, tesar in posestnik, 43 let. — Josip Nadežar, 42 let. — Fran Oblak, kočarjev sin, 20 let. — Frančiška Pernci, onemogla delavka, 75 let. — Marija Polak, žena usnjarja in posestnika iz Kamnika, 41 let. — Marija Japelj, posestnikova hči, 13 mesecev. — Josip Terček, bivši delavec, hiralec, 40 let. — Marija Čuden, gostačeva žena, 53 let. — Jera Cerar, hišnikova žena, 45 let. — S. Angela Čemažar, novinka pri usmiljenkah, 19 let. — Cecilija Mraz, čevljarjeva hči, 28 let. Marija Gartnar, bivša služkinja, 56 let. — Andrej Zaje, žel. skladiščni delavec, 64 let. S. Genovefa Marija Brunner, usmiljenka, 89 let. — Martin Lakner, hiralec, 79 let. — Simon Kemperle, občinski, ubogi, 60 let. — Jernej Habjančič, mestni delavec, 37 let. —Josipina Jelčič, žena železn, sprevodnika, 61 let. Anton Krt, tov. delavec, 24 let. — Jernej Bizjak, stražar, 56 let. — Mihael Rihtar, dninar, 66 let. — Angela Flajšar, strežnica, 22 let.

Umor. — Posestnikova sinova Franc Hrovat iz Rateža in Jožef Rozman iz Sel pri Ratežu sta hodila za Marijo Vidmar, posestnikovo hčerjo iz Sel. Ker je dajala Marija Vidmar prednost Rozmanu je postal Hrovat strastno ljubosumen ter je sklenil svojega nasprotnika odstraniti. Ta sklep dne 11. maja, ob 2. uri tudi izvršil. Počakal je Rozmana oborožen z vojaškim bodalom in z nabito lovsko puško v bližini hiše Vidmarjevih in ko se mu je Rozman na kakih 10 korakov približal, ga je brez vsakega prepira ali ogovora ustrelil. Zadel ga je naravnost v srce, tako da je bil Rozman takoj mrtev. Nato je zbežal ter se pri orožnikih na Kalež sam javil. Odgnali so ga v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu. — Rozman je bil pošten in zelo priden mladenič. Nameraval se je z Marijo Vidmar še to leto poročiti ter prevzeti od svojega priletnega očeta posestvo in mlin. Bil je sin edinec. Tudi Hrovat je sin skozi in skozi poštenih starišev. Njegov oče je bil skozi več let župan občine Brusnice. Sreča treh družin je uničena.

Himen. Na binkoštno nedeljo se je poročil na Jesenicah g. Rupert Rostohar z gospico Mici Taučerjevo.

Tomišelj. V sredo 19. maja se je preselil č. g. župnik Jožef Knific iz Tomišlja v Gorje na Gorenjskem. G. župnik je deloval nad 25 let na Ižanskem in ustanovil v Tomišlju novo župnijo.

200 stavbnih delavcev gre na Francosko. Pred šestimi tedni je francoska vlada prosila našo vlado, da bi poslala na Francosko 2000 stavbnih delavcev. Ministrstvo za socialno politiko je takrat zahtevo odklonilo, sedaj pa, kó vidi, da so pri nas ti delavci brez posla, je dovolilo odhod in bo te dni odšlo 2000 delavcev.

Velika zaplemba usnja. V trižiču na Gorenjskem je oblast zaplenila velikansko množino usnja tovarnarju, inženerju Karolu Polak. Usnje je bilo skrito po raznih shrambah. Ljudem, zlasti čevljarjem manjka usnja, tu ga je pa bilo nakopičenega za nekaj vagonov.

Letina na slovenskem Štajerju obeta letos zelo mnogo. Sadja bo toliko kot že več desetletij ne. Črešnje že zorijo. Dne 13. maja so se pojavile prve črešnje na mariborskem trgu. Vinogradi kažejo srednje dobro. V nizkih legah je nastavek manj ugoden. Peronospora se pojavlja v veliki meri. Na polju se vse vrste pridelkov bujno razvijajo. Zimski ječmen je že blizu zoritve. Žito ni prav nič poleglo. Sena bo v izobilju. Košnja se že pričenja. Sploh smo v vseh kulturah za 3 do 4 tedne naprej napram prešnjim letom.

Oproščena detomorilka.

Dne 26. maja je razpravljala ljubljanska porota o dveh slučajih. Na zatožno klop se je prvo vsedlo 21 letno dekle Rozalija Dolinšek, ki je bila obtožena detomora. Razpravo je vodil dvorni svetnik Regally, votanta sta bila dvorni svetnik Andolšek in svetnik Bulovec; obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Modic, obtoženko je zagovarjal ex offo dr. Wurzbach. Dolinškova je odkritosrčno priznala, da je dne 6. marca 1920 na Zgornjem Blatu pri Šmarju stisnila zato svoje krepko razvito dete ženskega spola, katero je prej krstila na svoje ime in je otrok vsled tega umrl. Povedala je, da je imela namen otroka usmrtiti, ker jo je bilo sram. Otrokov oče, hlapec Anton Matjašič je povedal, da je imel namen Dolinškovo poročiti in da bi jo bil gotovo poročil. Rekel je, da ne hodi v cerkev. Porotniki so s 7 glasovi "ne" in 5 "da' oprostili žensko, katera je pripoznala svoj veliki greh in ostali tako zvesti tradicijam ljubljanske porote glede na detomorilke.

Maršal Svetozar Boroević †.

V noči od binkoštne nedelje na pondeljek — ravno petletnici italijanske vojne napovedi, je v Celovcu umrl bivši avstro-ogrski maršal Svetozar Boroević. Boroević je bil potomec stare srbske rodbine iz Hrvatske. Ob izbruhu svetovne vojske je bil poveljnik 6. kora. Po Brudermanovem porazu je bil imenovan za poveljnika 3. armade. Leta 1915. v februarju je bil določen za poveljnika južne armade proti Italijanom. Te časti se je pa branil, ker je nemški generalni štab od takratnega avstrijskega generalnega štaba zahteval, da bodi defenzivna črta Savska dolina, vsled česar bi bila severda cela Gorenjska in Ljubljana izročena Lahom in opustošena. Boroević je vstrajal na zahtevah, da bodi defenzivna črta Soča, kateri predlog se je tudi pozneje odobril in šele tedaj je Boroević prevzel poveljstvo južne armade, s katero je premagal v 12 bitkah mnogoštevilnejšo italijansko vojsko. Na ponesrečeni Piavski ofenzivi l. 1918 ni bil Boroević prav nič kriv, ker se je proti tej ofenzivi branil do skrajnosti, a se je končno moral udati Conradu in Ludendorfu. Po prevratu se je naselil v Celovcu, kjer je živel popolnoma zase ter večkrat prosil za sprejem v našo vojsko, kar se mu ni dovolilo. Boroević je bil brez dvoma najboljši in najenergičnejši avstrijski general in strategični talent prve vrste. — Umrl je pozabljen in zapuščen od vseh. Pri pogrebu so mu gotovo izkazali zadnjo čast njegovi nekdanji sovražniki — Italijani in častniki drugih zaveznikih držav: jugoslavanska armada pri pogrebu ni bila zastopana. Pozabljen je! Slovenci pa ne smemo nikdar pozabiti, da je bil Boroević mož, ki je skozi 3 in pol leta branil slovensko zemljo pred napadom našega sovražnika Italijana. Če bi njega ne bilo, bi bila vsa Kranjska z Ljubljano vred enako opustošena, kot je Goriška, in bi danes gotovo bila — Venezia Giulia.

Nova češka vlada.

Praga, 19. maja. Vladno glasilo "Československa republika" objavlja ministrsko listo; Socialni demokratje dobe 7 portfeljev: Tusar predsedništvo, Nemec deželno brambo, Habermann prosveto, Johannis prehrano, dr. Winter socialno skrbstvo, Slovak dr. (ime skvarjeno), Tayerle javna dela. Agrarci dobe štiri listnice: Švehla notranje zadeve, Malypetr poljedelstvo, Slovak dr. Šrobar zdravstvo, Staněk pošto. Narodni socialisti dobe tri portfeje: Promet Stéfbrný, pravosodje dr. Veselý ali dr. Krousky. Kot strokovnjaka, ne kot strankarja, vstopita v kabiet narodna demokrata dr. Engliš za finance in dr. Hotowetz za trgovino.

IZPRED POROTE.

Bivši ameriški Slovenec obsojen na smrt vsled zavratnega umora.

Zastrupljenje v Gorenjem Logu.

Ljubljana, 24. maja.

V drugem porotnem zasedanju se je prvi zagovarjal posestnik Ivan Avbelj iz Gorenjega Loga. Obtožba ga obdolžuje: Ivan Avbelj je bil od leta 1907, do 1912. v Ameriki. V jeseni 1912 se je priženil v Gornji Log na dom svoje sedanje žene Milke, rojene Lipoglav. Zakon ni bil srečen: prišlo je večkrat do prepirov med zakoncema, večkrat je Avbelj tudi svojo ženo pretepel. Z obuto nogo jo je sunil v trebuh in ji zadal kilo, da so jo morali operirati. Ravno tako grdo, kakor s svojo ženo, je postopal tudi z njeno materjo Ano Lipoglav; tudi njo je parkrat tako pretepel, da je morala klicati zdravnika in da je ležala več dni bolna in je bil radi takega dejanja Avbelj leta 1914 v Litiji pri sodišču kaznovan.

Delati Avbelj ni maral, rajši je jezdaril okrog ali pa hodil s puško po tupih loviščih okrog. Ker ni bil odkritosrčen, tudi ni bil priljubljen. Na usodni dan, na letošnji praznik Sv. treh Kraljev 6. januarja je bil Avbelj z ženo v cerkvi, popoldne ob dveh je odšla žena v sosednjo vas k nekemu znancu iskat denarja na posodo, Avbelj je pa ostal celo popoldne doma sam v svoji sobi na desni strani od veže, tast in tašča Anton in Ana Lipoglav in sin Ane iz prvega zakona Ivan Peršin so bili celo popoldne v sobi na levi strani od hiše in sta vasovali pri njih Marija Jerak in Ana Zaletel. Ana Lipoglav je opravljala prašiče in prišla večkrat v vežo, kamor je prišel tudi Avbelj iz svoje sobe in je proti svoji navadi nagovarjal svojo taščo tako izredno ljubeznjivo, da se ji je to čudno zdelo in je v sobi drugim omenila, kako je Janče danes dober, nič se ne krega kot navadno."

Prijaznost napram tašči je pa bila le hinavska in jo je morala ona plačati s svojim življenjem, ker jo je ogovarjal le zato,, da bi postala zaupljiva in da bi ji mogel ponuditi kupico strupa. Okoli petih popoldne so odšli vasovalci Ana Zaletel, Ivan Peršin in Marija Jerak, v sobi sta ostala le še Ana Lipoglav in njen mož Anton. Tašča je napravila Avbelju in svojemu možu večerjo, mlečno kašo, sama pa snedla jabolko in popila nekaj mleka. Avbelj je v tem poklical taščo iz veže rekoč: 'Mama, pojte sem!" Tašča je odšla v vežo, kjer ji je ponujal Avbelj v kozarcu neko belo, kalno tekočino, rekoč pi, da je žganje. Ona se je branila piti, ker je bilo belo, kalno, Avbelj ji je pa prigovarjal: "Le izpijte, ko ste tako švoh!" obenem jo je prijel eno roko za glavo, z drugo ji je pa izlil tekočino v usta. Ona je zavpila, da to ni žganje, ko je tako grenko ko pelin, to je gift. Avbelj jo je pa gledal in se ji je smejal. Dala si je prst v usta in se silila, da bi bruhala, toda ni šlo. Odšla je nato v sobo in pričala z besedami: "Zdaj mi je pa dal gifta!" tekati po sobi gori in doli in se prijemati za prsi in noge.

Usedla se je nato na klopico in se tipala za noge, rekoč, da ima že vse trde, njen mož jo je tolažil, Avbelj je pa poslušal v veži pred vratmi na učinek svojega zavratnega podjetja. V tem je prišla Avbeljnova žena domov; mati ji je povedala, kako ji je dal Avbelj piti strupa in kako da že čuti po vseh udih otrpnjenost. Postajalo ji je pri tem vedno hujše, četudi jo je držala hči v naročju, ji je zdrsnila mati onemogla na tla. Hči jo je položila na postelja, stekla po sosedo Marijo Rus in nato po zdravnika v Litijo. Ko je prišla Rusova soseda k Ani Lipoglav, je ta že malo govorila na njeno vprašanje, kako naj ji pomaga, odvrnila je, da jo je Avbelj zagiftal in da ne velja nobena pomoč več. Lomili so jo tudi krči, tožila je, da jo trga, zlasti noge je dolgo stegovala od sebe. Njen mož je bil ves razburjen, ni vedel, kaj naj naredi in je poklical Avblja, čegar korake je bilo čuti v veži, z besedami: "Janče pojdi pogledat kaj si naredil!" Avbelj pa je v veži samo vprašal "Koga je" Ana Lipoglava je v svetnik Rekar, obtožbo zastopa nimi krči z besedami: "Jezus!" izdihnila. Držala se je še po tem krčevito Marije Rus in jo je moral Anton Lipoglav naravnost iztrgati iz rok mrtve svoje žene. Od trenutka, ko je rajnica pila tekočino pa do njene smrti je preteklo komaj pol ure. Avbelj je odjezdil od doma, ko je videl, da je dosegel svoj namen. Avbelj je šel k Lizi Zupančič, kjer je obupno stokal, da ne ve, kaj mu je storiti, da gre za vedno od doma, da bo še to noč rajžal. Drugo jutro so ga prijeli orožniki.

Razpravo vodi predsednik deželnega sodišča dr. Oton Papež, votanta sta nadsvetnik Jarc in svetnik Rekar, oztožbo zastopa dvorni svetnik prvi državni pravdnik Bežek, obtoženca zagovarja dr. Pegan.

Obtoženi Avbelj pove, da ni žena marala za njega. Odločno zanikava, da bi bil on zastrupil taščo. Zelo zgovoren je, toda vsako besedo dobro premisli, predno jo izgovori.

Priča Anton Lipoglav, Avbljev zet, pravi: "Pričal bom po pravici. O, dobro sva se z Avbljem midva razumela. Na sv. Treh Kraljev dan je bilo pa takole: Podnevi je opravila rajna Anička vse. Dobre volje je bila tisti dan. Zvečer je večerjo skuhala Ta (pokaže na Avblja) je zakričal: "Mama' pojte ven!" Dvakrat jo je poklical in Ana je šla vun, toda kmalu na to je ona zaklicala: "Ti h. . .ti, kaj si mi dal, to ni žganje, to je gift! Gift si mi dal in ne žganja!" In prišla je v sobo in klicala: "O Jezus! Gift mi je dal; potipaj moje noge." In res so bile trde in pristavila je še: 'O Jezus, meni je dal gifta!' Ona, hči, je šla po doktorja. Njega (Avblja) sem klical! in ga vprašal: "Kaj si ji dal!" Odgovoril si je: "Kaj sem ji dal: nič!" In dober ferkele ure na to, ko je pila, je umrla."

Ljudmila Avbelj, žena obtoženčeva pove: "Mama so me pregovorili, da sem ga vzela. 17 let sem bila stara. Rekel je da ima 17.000 kron, pokazal pa ni nobenega krajcarja. Zelo neusmiljen je bil z živino. Pred sv. Tremi Kralji je njej ponudil žganja, toda ona ga ni marala, kar je njega silno razjarilo, da je kar z zobmi škripal. Na praznik sv. Treh Kraljev zvečer sem se o mraku vrnila domov; v veži je on stal. Na moj "Dober večer!" ni mi odgovoril. Ko sem k materi stopila, so me nagovorili: "Ljuba moja Milka, kaj sem jaz naredila! Jezus! Gifta mi je dal in sem ga pila. En mačkanj manj ko en "tringlazl mi je ponujal, sem se strašno branila; me je pa za glavo prijel; tako grenko je bilo kakor pelin." Mati so me svarili, kakor bi 'en mal slutili, naj ne jem, če mi on kaj da."

Priča Ivan Peršin pove, da je slišal kako je "mati" klicala: "Zagiftal me je!

Priča Marija Jerak pove, da se je rajnica tisto popoldne pohvalila, kako je Janče danes dober.

Priča Ana Zaletel pove, da je bila rajnica tisti dan zdrava in dobre vonje.

Priča Marija Rus, soseda: "Milka" (obtoženčeva žena) pride in zakliče: "Tek pejte ven! Mama bodo umrli!" Kar vlekla me je in mi rekla: "Dec jim je zadal." Ko sem prišla notri, je rekla rajnica: "Jezus, vse zastonj je, ni pomoči, sem že preč, sem že fertik!" Stari oče je zavpil "Janče, kaj si naredil!" Janče se je pa oglasil: "Ka je! Kaj je!" Njegov glas je bil zelo trd."— Predsednik Avblju: "Kaj pravite na to?" — 'Bo že zagovornik govoril!' — "Ne, zdaj morate Vi govoriti!" — Avbelj priči: "Ne morem reči, da bi bilo to res." Priča pravi: "Povedala

sem, kakor je bilo." — Avbelj: "Vi se motite!"

Priča Elizabeta Zupančič: "Prišel je zvečer k nam dvakrat in je rekel, da mu je tako hudo, da ne more prestajati. Tašči sem dal piti šnopsa, pa je začela vpiti: "Zagiftal si me!' Ne vem, kam bi se obrnil: moral bom rajžati, kar naprej bom rajžal. Poslovil se je: Lahko noč, zdaj pa ne vem, kdaj se bomo zopet videli.'

Druge priče niso nič posebnega povedale, izvzemši Adolfa Kladnika, kateremu je rekel Avbelj: "En konec se mora napraviti. Te babe bi rad v kraj spravil, če ne bo drugače, jo bom pa ustrelil, pa bom mlado dobil, že vem, katero.

Sodišče je stavilo porotnikom sledeče vprašanje: "Ali je Ivan Avbelj kriv da je dne 6. januarja 1920 v Gorenjem Logu zoper svojo taščo Ano Lipoglav z namenom jo usmrtiti s tem, da ji je dal med pijačo zmešan strup piti, tako ravnal, da je iz tega prišla njena smrt?"

Nato govorita dvorni svetnik prvi drž. pravnik Bežek in zagovornik dr. Pegan. Po temeljitem resumeju predsednika dr. Papeža, se podajo porotniki v posvetovalnico.

Porotniki so se posvetovali le malo časa, njihov prvomestnik naznani, da so porotniki na nje stavljeno vprašanje soglasno potrdili.

Dvorni svetnik prvi državni pravdnik Bežek: Ker so porotniki na nje stavljeno vprašanje potrdili, je Avbelj kriv hudodelstva zavratnega umora pa 134, in 135 kaz. zak, in naj se po § 136. kaz. zak. kaznuje s smrtjo z obešanjem. Obenem pa prosim senat, naj ga priporoči milosti vladarja, ker so bile rodbinske razmere žalostne.

Predsednik porotnega senata g. dr. Papež zatem proglasi ob 5. uri 56 minut sodbo, s katero se obsodi Avbelj

na smrt na vešalih

po par. 134, 135 in 136. kazenskega zak., ker so porotniki na nje stavljeno vprašanje soglasno potrdili.

"VINICIZEM" PRED SODIŠČEM.

Dne 19. maja dopoldne se je pričela pred ljubljanskim deželnim sodiščem razprava o dogodkih v Vinici za velikonočnih praznikov. Senatu, ki vodi razpravi, predseduje višji sodni svetnik Fran Vedernjak, prisedniki so dvorni svetnik Andolšek, svetnika Tomo Einspiler in Fran Rekar. Državno pravdništvo zastopa državni pravdnik dr. Modic. Obtožence župnika Jurija Koeniga, Florijana Malešiča, Frana Vlahoviča, Janka Čestnika in Frana Ostrovača zagovarja odvetnik dr. Česnik iz Novega mesta, oba Petra Balkovca. Ivan Kobeta, Petra Žuglja in Josipa Juršiniča pa dr. Adlešič. Obtoženca Matijo Stanko in Janez Benet nimata zagovornika. Obtoženca župnik Jurij Koenig in Florijan Malešič k razpravi nista prišla, vsled česar se je vodila proti njima razprava na podlagi par. 427. k. z. Začetkom razprave sta zagovornika imela zaslišanje novih prič z ozir. na nadaljne dogodke v občinski pisarni v Vinici.

Na to se je pričela obtožnica iz katere posnemamo:

Kmalu po državnem preobratu se je jela širiti po vinški župniji protidržavna gonja, naperjena v prvi vrsti zoper Srbe in vladajočo dinastijo Karagjorgjevičev. Za očeta te gonje se je splošno smatral obtoženi župnik Koenig. Nastal je sum med ljudstvom zato, ker se je obnašal župnik Koenig od ustanovitve naše države sem vedno bolj rezervirano napram novi državi, in ker se je večkrat zaničljivo izražal o našem kralju Petru I. Tako je dejal učiteljici Luciji Mencingerjevi koncem l. 1918, da je on sicer za monarhijo, vendar pa ne za takega "Harambašo", to je za kralja Petra I. Glede na to okolnost ni čuda, da je postajalo ljudstvo od dne do dne razburjenejše in je opravičeno mnenje, da so si hujskači izbrali ravno velikonočne praznike, da vprizore proti državne demonstracije. Na veliki ponedeljek, dne 21. aprila 1919 po prvi maši okrog 7. ure se je zbralo pred trgovino Jurija Šterka na Vinici do 150 ljudi, ki so kričali nad trgovcem Jurijem Šterkom: "Dol z njim, da ga bomo zvezali in sodili" in "Udarite v njegovo trgovino in dajte blago ven!" Jurij Šterk izpričuje, da je videl Ivana Kobeta, kako je žugal v smeri proti oknu, kjer se je nahajal Jurij Šterk in kričal. Orožnik Anton Šoro, kateri je prišel na lice mesta množico mirit, je spoznal Ivana Kobeta, Matija Stanka in Petra Žuglja, ki so najbolj razgrajali in kot kolovdje pozvali množico naj napravi nad Jurijem Šterkom nasilstvo. Da je bil Jurij Šterk vsled tega istinito dalje časa v strahu, je umevno, kajti čuli so se glasovi: "Dol z njim, da ga bomo zvezali in sodili". Da se obdolženci s območjo razburjene množice priredili pred Šterkovo trgovino nasilje zgolj z namenom, da pripravijo Jurija Šterka v strah, in spričo vsega položaja brezdvomno. Sicer pa je kazal že ves nastop obdolžencev in množice na to, da se hočejo s silo polastiti imetja Jurija Šterka. Da bi bilo vse to naslistvo le šala, kakor se izkuša Stanko zagovarjati, ni verjetno, iz pričevanja Rudolfa Mikuliča in Jožefa Cimermana sledi, da se je Matija Stanko izzil, da ne bo poprej miru, dokler se cel svet ne pobuni (spunta) in teče kri.

Na velikonočni ponedeljek (21. aprila 1919) je sklical viniški župan Franc Mihelič občinsko sejo. Še predno je bila seja otvorjena, so se začeli ljudje zbirati pred občinsko pisarno. Zbiranje je povzročil v prvi vrsti Ivan Kobe, ki je, kakor pravi France Vlahovič, pravil ljudem naokrog, da ima vsakdo pravico prisostvovati občinski seji, ker se bo med drugim razpravljalo tudi o nekem zelškem projektu, ki ne zanima samo občinskih odbornikov, ampak občino sploh. Ko se je začela občinska seja, se je navalila glasom pričevanja župana Miheliča vsa druhal v občinsko pisarno. Ti ljudje so začeli delati hrup in kričati nad županom, da ne bodo gradili Lahom železnic. Župan je razgrajalce miril in jim razlagal, da bo to le njim v prid, kjer bo tekla železnica iz Črnomelja proti Ogulinu. Ko se je polegel prvi hrup, je začel neki neodbornik kričati nad županom, kje se nahaja občinski žig, kateri se neprestano zlorablja za žigosanje bankovcev. Župan je tudi to vprašanje pojasnil in povedal ljudem, da je občinski pečat pri Petru Maliču, pri katerem je nadučitelj Lovšin žigosal bankovce. Razgrajači pa s tem niko bili zadovoljni in so zahtevali, da jim mora župan izročiti pečat. V tem hipu je prijel Peter Žugelj, župana za roko in ga pozval, da mora iti z njimi (zrazgrajači) k Petru Maliču. Pod pritiskom situacije se je župan pozivu udal in šel z razgrajači do Petra Maliča. Kdo je vse motil občinsko sejo, se ne da dognati, pač so pa priznali Peter Žugelj, Janez Beno, Janko Cestnik in Fran Ostrovič, da so se udeležili dotične občinske seje. Ivana Kobeta, ki je sicer kot odbornik imel pravico prisostvovati seji, je pa glasom zagovora Franca Vlahoviča označiti kot povzročitelja vsega zbiranja, ker je ljudi vabil skupaj in jim svetoval, naj pridejo na sejo. Ivan Kobe tega sicer ne taji, vendar pa trdi, da se je zbralo pred občinsko pisarno nekaj posestnikov le slučajno in da so prišli na sejo samo iz radovednosti. To pa spričo vsega položaja ni verjetno, kajti če se pomisli, da se je splošno govorilo, da bodo občinski svetovalci priseglі zvestobo kralju PetruI., je z zvezi z zagovorom Vlahoviča umevno, da je Ivan Kobe le nameraval s svojim govoričenjem zbrati kolikor mogoče veliko ljudi skupaj in tako razbiti občinsko sejo. To je tembolj verjetno, ker je Ivan Kobe v družbi Petra Žuglja ljudstvo celo pozival, da odstavi župana in pride popoldne na zborovanje, da izvoli novega župana in odbornike, ker se je tudi istinito zgodilo. Ravno tako taji Peter Balkovec iz Zilj, da bi se bil udeležil občinske seje, pač pa prizna, da je sprejel izvolitev v občinski odbor, to pa le radi tega, ker je bil mnenja, da so volitve samo začasne. Neverjetno je torej, da bi ne bil dopoldne na občinski seji, ker bi mu drugače ne bilo moglo biti znano, da se vrši popoldne odstavitev župana in nova volitev odbora. Tudi bi ne bil izvoljen v odbor, če bi se strinjal z vsem tem, kar se je zgodilo dopoldne, 21. aprila 1919. Te okolnosti kažejo dovolj, da je bil tudi on med drugimi vodja nemirov v občinski pisarni. Peter Balkovec iz Vinice tudi prizna, da je govoril ljudem da so se tisti, ki so imeli občinsko upravo med vojno v rokah, brigali le za sebe in ne za občane, ter zbiral na ta način ljudi skupaj in jih hujskal na odpor.

Dejanje ustanovlja učin pregreška po § 95, srb. ka. zak. ker je bila občinska seja silom prekinjena in onemogočena. Stvar je pa obstojala v tem, da je bil župan in z njim ves občinski odbor vsled kričanja in hrupa množice moten v svojem svobodnem kretanju in sklepanju.

Medtem je pa vodil Peter Balkovec iz Vinice po vasi tolpo mladeničev in z njimi pel za Srbe in kralja Petra žaljivo pesem. Cela gruča razburjene množice je prišla tako do poštnega poslopja, Peter Balkovec iz Vinice je stopil na drugo stopnjico in začel govoriti množici in zajedno tudi izustil: "Mi ne rabimo kralja Petra, mi ne rabimo Aleksandra, mi hočemo republiko, tudi Srbi hočejo republiko, Srbi ne marajo svojega kralja in pel:

"Što se tamo žuti,
kralja Petra tirajo rekruti."

Pri ščuvanju in hujskanju množice zoper kralja in državo mu je zlasti pomagal Florijan Malešič, ki je kričal: "Dol z Aleksandrom!" kar izpričuje nadučitelj Franjo Lovšin.

Zatem sledi zaslišanje še ostalih zatožencev:

SODBA.

Razprava se je zaključila dne 21. maja. Člani kazenskega senata so odšli v posvetovalnico, kjer so se posvetovali o sodbi do 2. ure 5 minut popoldne.

Prvomestnik kazenskega senata so odšli v posvetovalnico, kjer so se posvetovali o sodbi do 2. ure 5 minut popoldne.

Prvomestniki kazenskega senata nadsvetnik Vedernjak razglasi sodbo:

I. Ivan Kobe je kriv, da je govoril 21. aprila 1919 na Vinici zbrani množici o deželni vladi za Slovenijo: Neka gospoda je postavila samo sebe na upravo zemlje, ne da bi kaj poprej vprašala narod. Tej gospodi je bilo samo do tega, da si osigura dobro službo, za narod se pa ne briga — hoteli bi nas prodati Srbiji, mi pa hočemo samo republiko, dalje je pred Šterkovo hišo klical: "Doli z njim, da ga bomo zvezali in sodili in da je delal silo bivšemu županu Miheliču.

II. Peter Žugelj je kriv, da je delal silo bivšemu županu Miheliču.

III. Peter Balkovec iz Vinice je kriv, da je žalil vladajočega kralja in prestolonaslednika in

IV. Florijan Malešič je kriv, ker je žalil z besedami prestolonaslednika in nekaj počel, iz česar se utegne poroditi nanj mržnja in s čimer se more izpostaviti posmehu ali preziranju in se

obsodijo:

Ivan Kobe po paragrafu 100. kaz. zak. na 2 meseca težke ječe,

Peter Žugelj po par. 100. z ozirom na par. 45. kaz. zak. na 3 tedne težke ječe;

Peter Balkovec iz Vinice po par. 91. srbskega kazenskega zakona na 3 leta strogega zapora in

Florijan Malešič po par. 91. srbskega kaz. zakona na 1 leto strogega zapora.

Oproste se pa od obtožbe župnik Jurij König, Peter Balkovec in Zilj, Matija Stanko, Janez Benet, Jože Juršinič, France Vlahovič, Janko Cestnik in Franc Ostrovič.

Razlogi.

Kar se tiče nastopa pred Šterkovo hišo, je dokazano, da je bilo tam dosti oseb, ki se niso brigali samo za pečat, marveč tudi za tujo robo. Klicali so: Doli z njem, da ga bomo sodili. Kobe prizna, da je bil tam, toda da ni vpil. Toda Šterk je potrdil in videl je Kobeja v lice. O Žuglju nam je povedal priča Rogina, da je pri Šterku miril. Jasno je, da je bil Šterk v strahu, kakor bi vsak bil, če pride kar sto ljudi pred hišo. Po Gašperšiču je potrjeno, kako je šuntal Kobe proti vladi. Takrat, ko se je to godilo, smo imeli že oblast in oblast se mora spoštovati. Tudi Kobe na Vinici mora znati in zna, da deželna vlada ne dela za svoje žepe, marveč za obči blagor.

Glede na Petra Balkovca je dognano po priči Lovšinu, da je govoril žaljivo o kralju, sramotenje dinastije se ni dokazalo. Dalje je dokazano pri pričah Lovšinu, Kambiču in Maliču, da je hodil na čelu fantov, kateri so prepevali grde pesmi cikajoč na kralja. Da je kaj takega zmožen, izhaja tudi iz tega, ker so tudi popevali take pesmi, on je pa molčal.

O Malešiču je dokazano po poštarju Kambiču in po Maliču, da je žalil prestolonaslednika.

Kar tiče g. župnika Koeniga, mu očita obtožba, da je dne 20. aprila 1919 v cerkvi na Vinici končal svojo pridigo hujskajoč zoper Srbe prebivalstvo Vinice: Vztrajajte v viharju proti našim sovražnikom." Njegovo obnašanje je bilo, kakor smo slišali, res nekaj čudno, toda o pridigi imamo priče, katere so to slišale in take, ki tega niso slišale. Toda če je to tudi povedal, je to tako splošno, da ne more nihče trditi: to se mene tiče. Sovražnike imamo v verskem ozira in okoli sebe Dan preje je prejel pismo, v katerem se mu je sporočilo, da nameravajo priti boljševiki na Vinico, da pa boljševiki niso naši prijatelji, to pač vsakdo ve.

Občinska seja se pa ni motila, kakor pravi obtožnica, ker občinske seje ni bilo. Pač se je pa delala bivšemu županu Miheliču sila kot zasebniku in sta Kobe in Žugelj imela Miheliča v svoji sredini in se niso podali v tej točki dokazi.

Kazen je bilo odmeriti Kobetu po par. 10. kaz. zak. s težko ječo od 6 mesecev do 1 leta. Obtežilno je, ker sta spojeni 2 hudodelstvi in en pregrešek, olajševalno je priznanje splošno razburjenje in hudoben duh, ki je zavel takrat na Vinici iz Hrvatske; zato smo mu podelili izredno milost in mu prisodili le 2 meseca težke ječe.

Kar tiče krivde Balkovca in Malešiča, moram reči: "Ni igrača, če se odreče spoštovanje dinastiji, ki nas je vse rešila. Po srbskem kaz. zak. par. 63. je bilo odmeriti kazen Petru Balkovcu iz Vinice z zaporom od treh do desetih let, za Melešiča pa od enega do petih let; senat se je moral pri odmeri kazni ozirati na določila srbske kazenske postave, da se v takih slučajih kazen ne sme znižati pod najnižjo mero.

Stroški kazenskega postopanja se naložе obsojencem.

Po razglašeni sodbi priglasi dr Adlešič glede na Balkovca ničnostno pritožbo in priziv, za Kobeta in Žuglja pa ničnostno pritožbo; glede na nenavzočega Malešiča si pridrži njegov ex offo zagovornik dr. Ivo Česnik pravico, da priglasi ničnost in priziv.

BELGRAJSKE VESTI.

Vprašanje reškega apostolskega vikarja.

Belgrad, 18. maja. — V ministrstvo za zunanje stvari doslej še ni došlo potrdilo vesti o imenovanju apostolskega vikarja za mesto Reko, kakor tudi o odtrganju Reke od senjske škofije. To imenovanje se smatra neverjetno, ne samo, ker bi se s tem globoko žalila naša narodna čuvstva in pravice našega naroda, nego tudi zato, ker bi ravno v tem trenutku ko se imajo direktnim potom rešiti sporna vprašanja med Jugoslavijo in Italijo, samo otežkočilo položaj in stavilo skoro nepremostljive zapreke. Naši mirovni delegati zahtevajo varstva za on del našega naroda, ki ne bo pripadel državi, pa zahtevajo zato pravične rešitve cerkvenopolitičnih vprašanj. Ne more se verjeti da bi se s cerkvene strani ukreni tak korak v korist italijanskemu imperijalizmu na škodo našega naroda. Vlada hoče paziti tudi na pravično rešitev cerkvenopolitičnih vprašanj, v kolikor se tičejo ne samo Reke, temveč vsega okupiranega ozemlja. Parlamentarna zajednica je danes razpravljala o tem vprašanju, vendar pa še ni storila nobenega sklepa, dokler se ne potrdi vest, ki se razširja.

Hrvatski novinarji Seton Watsonu.

Zagreb, 18. maja. Na današnji izredni skupščini hrvatskega novinarskega društva je bil sprejet nastopni sklep: Hrvatsko novinarsko društvo na svojem izrednem občnem zboru dne 13. maja t. l. ni moglo preiti na dnevni red prej, nego da gospodu Satonu Watsonu ob njegovem prihodu v svobodni jugoslovanski Zagreb kot skupščina reprezentantov javnega mišljenja izreče globoko zahvalo vsega naroda za neumorno požrtvovalno delo, s katerim je g. Seton Watson na forumu Evrope podpiral in pojasnil borbo Jugoslovenov za zedinjenje in svobodo.

Plačila v inozemstvu.

Belgrad, 18. maja. Generalni inspektorat finančnega ministrstva objavlja: Na podlagi sklepa ministrskega sklepa je finančni minister odredil ustanovitev inspektorata finančnega ministrstva, ki bo pri denarnih zavodih vse države pregledoval prodane čeke za plačila v inozemstvu. Inspekcija belgrajskih zavodov se je že začela.

Kristanova interpelacija.

Belgrad, 19. maja. Za današnjo sejo narodnega predstavništva je bila prijavljena interpelacija bivšega ministra Kristana radi ljubljanskih dogodkov.

Belgrad, 17. maja. Predsednik slovenske pokrajinske vlade dr. Breje ostane na svojem mestu, istotako dr. Krstelj v Dalmaciji.

Protič pride v Ljubljano.

Belgrad, 17. maja. Bivši ministrski predsednik in sedanji minister za konstituanto St. Protič bo obiskal Zagreb, Ljubljano in Sarajevo, da se sestane z merodajnimi političnimi in drugimi osebami ter čuje njihovo mnenje glede načrta ustave. Temu njegovemu potovanju pripisujejo veliko važnost. Znano je, da je njegovo mnenje o razdelitvi države v pokrajine s široko samoupravo zmagalo tudi v radikalnih krogih.

Občinski volivni zakon za Slonijo.

Belgrad, 19. maja. Odobren je občinski volivni zakon za Slovenijo. Vse nad 21. let stare ženske imajo volivno pravico.

REŠKO CERKVENO VPRAŠANJE.

Zagreb, 21. maja. Jugoslovansko katoliško akademično dijaštvo je danes razpravljalo na svojem sestanku o odcepitvi Reke Reke od senjske škofije ter izdavlja: Prihod papeževega delegata Celza Constantinija na Reko pisujejo italijanski listi in po njih tudi nekateri naši listi v zmislu, kakor da je Reka odcepljena od senjske škofije. Jugoslovansko katoliško akademično dijaštvo je prepričano, da so te vesti neresnične in da jih širijo zastopniki italijanskega imperijalizma na eni strani zato, da oslabe odpornost jugoslavenskega naroda v njegovem pravičnem boju za Reko in druge naše kraje, ki so jih zasedli Italijani, na drugi strani zato, ker hočejo, da bi Sv. Stolica ustanovila italijansko škofijo na Reki in da bi s tem oslabili položaj naše mirovne delegacije v njenih pogajanjih z italijansko vlado. Protestirajoč proti tej nelostojni propagandi, se obrača jugoslovansko katoliško akademično dijaštvo na naše državne vodstvo, kakor tudi na naše cerkvene dostojanstvenike, da preko našega poslaništva posredujejo pri Sv. Stolici in da preko svojih zakonitih političnih činiteljev našega kraljestva podvzamejo energične korake, da se ta propaganda onemogoči. Odcepljenje senjske škofije od Reke bi bil čin, ki bi prizadel največ škode ne samo naši državi, temveč tudi katoliški cerkvi. Ponovili bi se zopet verski boji, ki so nastali na ozemlju našega kraljestva v prošlosti, zlasti radi tega, ker poizkuša italijanska država izrabiti cerkveno organizacijo v šovinistične namene. Svoboda v Jugoslaviji pa ima tudi veliko nalogo. Sedaj, ko more jugoslovanski narod stopiti v direktno zvezo s Sv. Stolico, mora nastopiti tudi svobodna doba v cerkveni politiki, ki so jo naši neprijatelji hoteli izrabiti v škodo našega naroda. Prepričani smo, da bosta jugoslovanska vlada in jugoslovanski episkopat uredila naše cerkveno-politične odnošaje s Sv. Stolico, pri čemer želi Sv. Stolica Cerkvi svobodo, ki naj bi ji bila v bodočnosti zagotovljena.

Koncentracijska vlada.

Kakor poročajo, so se v Belgradu končala pogajanja med parlamentarno in demokratsko zajednico ter dr. Vesnićem glede sestave koncentracijske vlade. S tem je vsaj napram zunanjemu svetu rešena notranje-politična kriza, ki nam je toliko škodovala, bodisi v notranjosti, kakor tudi na našem ugledu pri zunanjih prijateljih. Sedaj imamo zopet upanje, da naše začasno narodno predstavništvo, ki po krivdi demokratov ni delovalo, ne bo več nudilo tako žalostne in sramotne slike, kakor nam jo je kazalo že od jeseni lanskega leta. Mogoče je, da bo narodno predstavništvo sedaj, ko se sestavi koncentracijska vlada, rešilo vsaj najnujnejše, predvsem pa volilni zakon za ustavotvorno skupščino. Ako bo koncentracijska vlada dosegla vsaj to, da se uveljavi potom narodnega predstavništva vsaj volilni zakon, in sicer v najkrajšem času, potem bomo mogli reči z zadovoljstvom, da je izpolnila eno svojih glavnih in najbistvenejših nalog. Kajti edino parlament, ki bo izvoljen na podlagi svobodnih volitev iz ljudstva, bo mogel vršiti svojo dolžnost, ker se bo bolje zavedal svojo odgovornosti napram narodu in ljudstvu, iz katerega bo izšel. Eden najvažnejših vzrokov, da sedanje začasno narodno predstavništvo ni moglo delati in da smo imeli skoro neprestane vladne krize, je bil ravno ta, da večina poslancev v njem ni bila upravičena do imena "poslanec", ker niso bili poslani od ljudstva ter so bili samo nominirani na podlagi kompromisov med strankami. Na ta način se je zgodilo, da so prišle v narodno predstavništvo močne stranke, ki v ljudstvu niso imele zaslombe in tudi niso poznale ljudskih potreb. Ti demagoški elementi, ki so pod krinko lažidemokratizma celo leto varali javnost v osebnih intrigah brez pojmovanja pravih življenskih potreb našega naroda, brez zmisla za rešitev najnujnejših socialnih potreb in življenskih vprašanj naše države, so v prvi vrsti krivi, da naša država vsled notranjih sporov ni imela na zunaj onega ugleda, ki bi ga zaslužila vsled enotne narodne volje po ujedinjenju vseh treh plemen našega naroda. SLS je ves čas zavzemala stališče, da je potrebna v sedanjih časih, ko urejamo našo državo, ko še niso rešena naša obmejna vprašanja, najširša koncentracijska vlada, in bo radi tega zastopana v novi koncentracijski vladi. Mi se moramo zavedati vsi, da stojimo neposredno pred rešitvijo jadranskega vprašanja in pred plebiscitom na Koroškem, ter da se morajo rešiti vsaj najnujnejša socialna vprašanja. Tukaj je treba združiti vse sile. Seveda, tudi ta vlada ne bo popolna, ravno zato, ker še ne bo pravi izraz ljudske volje; toda, ako bo dosegla samo to, da se reši v narodnem predstavništvu volilni zakon za ustavotvorno skupščino, bo izpolnila svojo dolžnost.

POZDRAVI IZ NEW YORKA.

Podpisani se tem potom še enkrat poslavijamo od svojim dragih, kakor tudi od svojih številnih prijateljev in znancev v Cleveland, Ohio. ter vsem skupaj kličemo: Na veselo svidenje nazaj v Clevelandu! — Kar se pa tiče potovanja v stari kraj, pa pa vsakemu rojaku, ki je namenjen potovati, priporočamo tvrdko Leo Zakrajšek v New Yorku. Tukaj dobi popotnik dobro varno prenočišče in je tudi drugače vsestransko dobro postrežen. Živeli vsi skupaj! — Jozef Dergane, Frank Drašler, Frank Strehovec in Filip Eppich z družino. (Advertis.)

Predno se podamo na široko morje se še enkrat spominjamo na svoje prijatelje in znance in jim v duhu še enkrat podajamo roke in jim kličemo: z Bogom! — Ob tej priliki se tudi zahvaljujemo tvrdki Leo Zakrajek v New Yorku, za vsestransko dobro postrežbo. Rojakom ki so namenjeni potovati v stari kraj, priporočamo naj se z zaupanjem obrnejo na omenjeno tvrdko, pri kateri bodo gotovo tako dobro postreženi kakor smo bili mi.

Joe Kovačič, Frank Gradišek in Frank Rosetich, vsi iz De Pue, Ill. (Advertis.)

Ker nam je veliko znancev in prijateljev naročilo, da jim pišemo iz New Yorka, nam je nemogoče pisati vsakemu posamezno, temveč želimo kratko tem potom opozoriti bodoče naše potnike, da se varujejo raznih tujih agentov, temveč naj se vsak obrne na domačo tvrdko. Mi potujemo na tvrdko Leo Zakrajšek v New Yorku in smo popolnoma zadovoljni z postrežbo, vsled tega priporočamo to tvrdko tudi drugim.— Pozdrav vsem prijateljem in znancem na Eveleth, Minn. in drugod. — Peter Makovec, George Maurin in John Intihar z družino. (Advertis.)

Over the Top. — Do cilja bomo dospeli, če pridobi sleherni izmed nas enega novega člana(ico) za K. S. K. J.

NA POLJANI.

Povest. Spisal Ksaver Meško.

(Nadaljevanje.)

Že je videlo oko tujino, vso lepo, in svetlo; že je zrlo pred seboj veselo belo pot, z jasnim solncem preplavljeno, od sreče blagoslovljeno.

A glej, kaj mu je postajalo srce tem težje, čim bliže je prihajal slovesa in ločitve dan? Postopal je zamišljen po cesti, po polju, po gozdih. Prihajala je preteklost, kratka leta pred tem enajstim letom. Vstajali so spomini vsepovsodi ob samotnih potih in so se mu pridruževali in so mu govorili lepe besede. . . "Ali pomniš še to. Gabriel? Ali pomniš ono?. . . Lepo je bilo, tako krasno! Bog ve, ali bo v tujini tako. . .?"

Vedno: ali po, ali bo? — A saj je videl v sanjah, v nočnih in v dnevnih, ko je sanjal z bedečimi očmi, kako krasna, kako vesela, od Boga obilno blagoslovljena je tujina. . . In vendar: ali bo tako, kakor je bilo doma?

In v koči sami je bilo vse nekako drugačno, nemirno. Teža je ležala na srcih vsem, breme, ki je stiskalo, beseda, ki je pekla, a je ni upal izgovoriti nihče več: 'Ne hodi, Gabriel!"

Le Florijanu je potožil mali svoje boli nekaj dni pred odhodom, a še temu je boječe, z napol nezaupnimi, slabobarvnimi besedami. Molče je razmišljal sel nekaj časa, a konečno je odločil.

"Nisi prvi. Gabriel. In zdaj ni več časa za omahovanje! In ne izgubiš se v tujini, če nočeš sam. Dom bo skrbel za te, skrbi tudi ti in ne pozabi njega!"

"Mora biti tako!" — se je tolažil, ko ga je pokrižala septembrskega jutra plakajoča mati, in ji podajal roko jokačima bratoma in sestricam; še Zofka, najstarejša, je prišla prejšnji večer domov, da se poslovi od bratca. — Vse bo še dobro, le poguma je treba. . ."

Morda je slutilo srce v tistem žalostnem trenutku, morda ne, kako malo sreče mu da tujina, ki je hrepenel nekdaj v njo s takim nemirom. In ko bo stal visoko ob cilju in bo govoril tisočerim in tisočerim z mehko, tolažečo besedo, se bodo čudili mnogi: "Kako malo ve povedati o lastni sreči. .' In čudili se bodo, kaj da sanjari še v poznih dneh toliko o domovini, zakaj da mu hrepeni srce še v dneh moške moči vedno nazaj v domačo dolino, v pokojno samotno selo, v solnčne dneve detinske . . . Ker ne bodo vedeli, kako samoten stoji v življenju, v tujini. . .

Za Gabrielom so šli Rudolf, Tinče in Marijana. Pri materi je ostala navsezadnje le Rozka, najmlajša. Šli so, in odhod vsakega je naložil novo vezo na srce materino, nove skrbi, nov moreč strah.

"Ali mi jih ne pogubi in ne umori tujina? Zlobna je, hudobna. . . O Bog, o Marija, Mati sedem žalosti, pomagajta, varujta jih. . ."

Ob oltarju Matere sedem žalosti, kjer je preklečala dolga, težka leta kovačica, je bil zdaj prostor vdovin, matere, trepetajoče dan za dnevom za drage, ljubljene, nevarni tujini izročene.

•

". . .Potrpi, Ivan, in upaj! Glej, trpim tudi jaz, a — upam. . ."

Ivan se je zamislil v pismo in v pisavo, enakomerno, mirno in nežno. Gledal je pred seboj mehko, malo roko, pisočo počasi, s premislekom in z veliko ljubeznijo. Ker resnično, slednja besedica mu je dihala naproti vdanost in ljubezen. In mehko mu je postajalo pri srcu in gorko.

"Pozdravljam Te iz srca. . Čakaj, ker glej čakam tudi jaz. Vse bo še dobro. . . Pozdravljen najsrčneje. . ."

"Pozdravljena tudi Ti, Vilma, blaga, čista, iz srca ljubljena."

Skrbno je spravil pismo, biser in zaklad. Vstal je in je šel na delo: in glej, čntil se je povsem novega človeka, prerojenega, premlajenega, močnega, kakor bi ne šla nikdar mimo nesreča in bi ga ne bila potlačila nikoli v prah, da se mu je zdelo samemu: ne vstanem več! — Kje je bila zdaj malodušnost, kje vsi dvomi, ali bo pač mogoče stati v bran vsi nesreči in usodi in jo zmagati? Kaj mu je bilo zdaj mar skrbi, kličoče še čestokrat: "Ivan, na delo! Tega je treba, prinmanjkuje onega! Plačati je treba še tukaj, tam je še dolg!" —

Vse stori ljubezen, vse zmaguje ljubezen. . .

Vmes pa je prišlo kdaj še drugo pismo na Ivana. Navadno je bilo veliko, naslov pisan naglo, a z močno in odločno roko.

"Saj veš, kako je bilo" — je pisal Nande iz tujine. — "Odtrgan enkrat od domače zemlje, ne pride človek izlahka spet do miru. . . Kakor smo se zmenili tedaj v mlinu in ob odhodu, sem storil; šel sem v trgovino. Toda ta tesnoba povsodi! Saj se še obrniti ne moreš pošteno! Tudi zaslužka ni bilo toliko, kakor sem mislil poprej. Tako nisem mogel ostati. Šel sem dalje v svet, moral sem iti . . . Na domači zemlji bi živel menda mirneje, a komaj si odtrgan od nje, nimaš več trdnih tal pod seboj. . . Ravno slabo se mi ne godi tukaj v Pragi. Tudi zaslužek je povoljen. In šteditі se nauči človek pri Čehih. Mi Slovenci smo narod lahkomiselnih razsipalcev. . ."

Zabredel je v svet, vrgli so ga v tujino, in zdaj je blodil dalje. Videl je zdaj tujino, tako zaželjeno nekdaj, okušal sladkosti in bridkosti. In zadnjih ni bilo majhno število, kakor je spoznaval Ivan iz pisem, dasi je Nande ni bil solzljivec in slabotnež, ki bi zakričal ob vsakem komaj čutnem udarcu. Bila je sreča, da je imel fant jekleno voljo in je hrepenel po določenem cilju; po bogastvu.

Odkar je odšel iz mesta in iz dežele, sta se videla z Ivanom le enkrat. Na trgovinskem potovanju se je peljal skozi mesto in je povabil Ivana na sestanek. Tudi pri sestrah, pri Vilmi in Tinki, sta bili tedaj. Sprejeli sta ju z veliko radostjo. Nande je ostal še, ko se je moral vrniti Ivan popoldne proti domu.

V prihodnjem pismu je priznal Nande mimogrede in na kratko, da ne pozabi tega dne nikoli.

"Da deklic ne pozabi, hoče reči' — je mislil Ivan sam pri sebi. In razmišljal je, ali ni tlela ljubav v srcu prijateljevem že davno, od tedaj že, ko so ga izgnali iz Trate. Nezavedna je bila pač tedaj, a zdaj je bilo morda že premočno hrepenenje, vsemu svetu skrivano in zakrito. In ker ga ni mogel krotiti in nositi več, je prišel. . .

"Delam in delam' — je pisal spet, ne da bi omenil kdaj še hrepenenja do sester. — "Po dnevu v trgovini, pomagam zdaj v pisarni, zvečer in ponoči se učim. Potrebno mi je še marsikaj. A z marljivostjo si pridobim, upam, polagoma vsaj najpotrebnejše. . . Da je dela v izobilju, je dobro. Pozabi se ob tem marsikaj, in marsičesar napačnega nas obvaruje delo. . ." "Ali hoče reči, da namerava pozabiti sestric?" — je ugibal Ivan, a se ni mogel docela uveriti o tem. . . "Prihranil sem si že toliko in toliko. S tem se udeležim, ali vsaj z delom tega, pri nekem novem podjetju. Če se posreči, kar se bo, upam, se mi vsota vsaj podvoji. ."

Dve vrstici za tem pa je pisal o domovini. "Ali imate led na potoku? In deca, ali se drsajo še tako radi in kriče tako, kakor smo mi? Bili so lepi časi!" — je pisal v zimi. . . "Ali je že skopnel sneg? V dolini menda že, na senčnih krajih ga pač bo še kaj. . ." jepovpraševal pomladi. . . "Kako kaže na polju? Poljana, posebno Trata, je imela nekoč dobro polje. Kapital bi se dobil iz njega, če bi se ga obdelovalo pametno.' — Poleti tako. — "Ni bilo toče? In zdaj, ali nič slane? Morda pa pospravite srečno. . . Lepo je pač zdaj pri vas. . ." Tako jeseni.

Enostavna mu je bila nekdaj dolina, neznatna. Spomnil se je je zdaj, izgnanec, popotnik, in je zasanjal krasen sen o njeni lepoti. In nič v nji mu ni bilo več malenkostno in brepomembno.

"Ali še stoji oni lepi javor za okoliščem? Kaj je z onim debelim hrastom ob Gornji Poljani, ki je bil votel že za mojega časa?. . Ta je umrl v domovini? Bil je še mlad. . . Stari učitelj je umrl? Bilo je pač pričakovati; star in utrujen že za mojega časa. A vendar! Razžalosti se srce, ker takih mož je dandanes malo. Da ste mu priredili tako slovesen pogreb, je bila dolžnost. Vsi smo mu dolžniki!. . . Tudi Katra? Bog ji bodi milostljiv, blagi duši, Bog ji povrni vse! Mnogo se je trudila za me, za vso Trato. Vedel sem: ne živi dolgo brez Trate, kakor Trata ne bo brez nje. Ona poročna noč je zadala smrtni udarec dobri ženi?. . . Veruj, tudi Trati! Zapomni si to, Ivan, in se domisli tega ob svojem času. . . A Andrej še stoji krepko navzlic vsem težkim udarcem? Veš, zdi se mi, da čaka stareč maščevanja usodnega za vse hudo, kar ga je okusil na Trati: popolnega propada Tratinega. A dočaka, upam, tudi njeno prerojenje, vstajenje. Potem bo umiral dobri mož lažje. . A Jerica! Zaslužila je boljšo usodo. A kako bi naj bivala na Trati, ne da bi jo prijela nesreča, delež Tratin. . . Res, škoda dekleta! — A ob vsem, kar mi pišeš žalostnega in neprijetnega, je domovina vendar tako lepa, tako ljubezni vredna. . ."

Tekla so leta. Nande je zabredel v Nemčijo, od tam v Ameriko. A čim dalje je bil od domovine, tem živeje se je je spominjal. V vsakem tretjem stavku se je ponavljala beseda "domovina". Zdaj je prihajala domovina, uvažana nekdaj malo, ljubljena mrzlo, zdaj je prihajala za njim v tujino in ga je vznemirjala in mu je delala težko srce. Maščevala se je sedaj, ljubljena poprej premalo.

Ivan se je čudil.

"Kako da ga vznemirja zdaj ta enostavni, vsakdanji kos zemlje? Mislil sem; gre in pozabi! Vse misli zakoplje v trgovino, vse srce naveže na denar. A glej — "domovina!" Kakor bi imel zakopan dragocen zaklad v nji in bi ne mogel spati v skrbeh in v strahu zaradi njega."

Pot Florijan je poslušal zamišljen.

"Ali nisem rekel: pride čas, ko ga pokliče domovina. Maščuje se sedaj, ljubljena nekdaj premrzlo. . ."

IX.

"Iz hiše me je iztiral, vrgel me je črez prag, kakor se vrže smeti na cesto. . . O Bog! O križani Jezus!"

Kdo je bil mož, stoječ drgetajoč pred župnikom, jecajoč kakor slabotno dete, sklanjajoč glavo globoko in obupno, kakor bi je ne bil nosil nikoli ponosno pokoncu, iztezajoč slabotne roke, iščoče pomoči in opore kakor roke slepca, ki ni stopal vse življenje sam po beli cesti, ampak so ga vodile vedno tuje roke, in so iskale vedno tuje oči zanj smer poti in pravi cilj? Ali je ta mož res Tratnik, tako ponosni, tako samozavestni nekdaj, iz rodu Železnikov, sam mož iz železa? Ali res?

S sočutjem je motril župnik starca, osivelega docela, povsem slabotnega in potrtega. Spomnil se je tisti hip, da mu Tratnik ni bil prijazen ob začetku njegovega delovanja na Poljani; nekaterekrati se mu je pokazal celo očitnega nasprotnika. A glej, zdaj, komaj desetletje navrh, prihaja k njemu, siromak ubožec brez doma in brez strehe, ki nima ne večerje, ne, kamor bi položil trudno sivo glavo.

(Nadaljevanje sledi.)

KJE JE?

Frank Medic, doma iz Loke pri Črnomlju št. 47. Tu v Ameriki živi že okrog 25 let. V starem kraju je imel ženo in 4 otroke.

Ker sem zvedela od doma; da mu je nedavno umrla žena in starejši sin, bi mu rada to sporočila. Tudi njegovi ostali otroci bi radi kaj zvedeli o svojem očetu.

Pojasnila naj se blagovolijo poslati na

Mrs. Karolina Rožič,
2842 So. Kolin Ave. Chicago, Ill.

PRVI V AMERIKI.

Izrek "Prvi v Ameriki", katerega rabi Trinerjev American Elixir of Bitter Wine vam pove v treh besedah celo zgodovino. To izborno zdravilo je bilo postavljeno na trg pred tridesetimi leti kot prvo grenko vino v Ameriki. Pijonir v onih dneh, je še danes vodnik, in nobeno drugo sredstvo se tu ni našlo boljše od tega. Tako je tudi prvi glede kakovosti. Vsikdar se lahko zanesete na Trinerjev American Elixir of Bitter Wine, kadar si hočete ozdraviti slab apetit, zaprtje, trezenje ali bitje srca po kaki jedi, glavobol, nespalnost, potrtost i. dr. Pomaga prebavi in povrne zdrav apetit. Vaš drugist ali trgovec z zdravili ga vam lahko preskrbi, ako bi njegova zaloga pošla, samo zahtevajte, da hočete pristno Trinerjevo American Elixir of Bitter Wine, ali v drugih boleznih, Trinerjeva Angelica Bitter Tonic, Trinerjev Liniment, Trinerjev Anti-Putrin, i. d.r in ne sprejmite ponarejenih. Joseph Triner Company, 1333—1345 So, Ashland Ave, Chicago, Ill. — (Advertis.)

SVOJE ROJAKE ZDAJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljniške postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svojo rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobijo v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matijo Skender, Javnega Notarja, 5227 Butler Street, Pittsburgh, Pa. On Vam bo stvar uredil in pojasnil.

KJE JE?

moj brat **Josip Markovich.** Ker imam zanj neko važno poročilo iz stare domovine, bi vedel rad za njegov sedanji naslov.

John Markovich, Box 3, Leetsdale Pa.

RAZPIS SLUŽBE.

Generalni konzulat kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v New Yorku potrebuje uradnico Slovenko ki je popolnoma vešča slovenske in angleške korespondence. Dalje mora biti izvežbana strojepiska in če mogoče tudi stenografinja; znati mora delati prevode s slovenščine na angleško in naobratno.

Službo je takoj nastopiti, a plačo se bo določilo po sposobnosti.

Ponudite se osebno, ali pismeno na naslov generalnega konzulata.

Generalni Konzulat Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, 445 W. 22. St. New York, N. Y.

Pol ure na dan.

Vzemite v roke angleško knjigo ali časopis in angleško-slovenski Besednjak. Vsako neznano besedo dobite v besednjaku s točno izgovarjavo napisano s slovenskimi črkami. Delajte to pol ure vsak dan. V par mesecih boste lahko brali vsako angleško knjigo. Dobro je imeti pri rokah še kako slovnico (Saksèrjevo ali Kubelikovo), vendar je besednjak glavna pomoč za neznane angleške besede. Angleško-slovenski besednjak lahko naročite na sledeči naslov: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. — Cena 5 dolarjev s poštnino vred. (Advertis.)

Zastave, bandera, regalije in zlate znake za društva ter člane K. S. K. J.
izdeluje
EMIL BACHMAN
2107 S. Hamlin Ave.
Chicago, Ill.

ČEMU?

Čemu nalagati vaš denar, da vam nosi samo 3%, katerega drugi investirajo po 6% in 7%? Ali ni to za vas slabo gospodarstvo? Zakaj sami ne nalagate vaš denar na prve intabulacije (Mortgage) ali Mortgage bonde, ki nosijo po 6% in 7% obresti, ter spravite sami vse obresti od vašega denarja.

V našem uradu imamo na razpolago večje število zlatih Mortgage Bondov, izdanih na 18 in 20 nastropnih stavb, ki se nahajajo v največjem trgovskem središču celega sveta na State Street, Chicago. Te intabulacije so garantirane po Chicago Title and Trust Co. in po znanem milijonerju Albert Pick-u. Za natančne informacije pišite ali se osebno zglasite v našem uradu.

M. MLADIĆ & J. VERDERBAR
1334 W. 18th Street,
Chicago, Ill.

Pošiljam denar v staro domovino
potom ene najsolidnejših bank v LJUBLJANI.

Ker so gotove banke v Zagrebu izplačevanje denarja zadrževale po več mesecev, radi tega sem otvoril čekovni račun z eno najsolidnejših bank v Ljubljani in pošiljam nakazila naravnost na to banko, ki izplača denar takoj po prejemu mojega naznanila. Iz potrdil, ki sem jih prejel od oseb, katerim je bil denar poslan, je razvidno, da je bil denar izplačan med 4 in 5 tedni od časa ko so bila nakazila poslana iz Jolieta.

Če želite, da se denar v najkrajšem času izplača Vašim sorodnikom ali prijateljem v stari domovini, obrnite se na nižje podpisanega. **Sedaj pošljem K 1000— za $15.00.**

Vse pošiljatve so garantirane. **JOSIP ZALAR, Joliet, Ill.**

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nove društvena pravila, lično izdelana pisma, kuverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta Vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osobito vam priporočamo zelo pripravne Vplačilna knjižice za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter pobotnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

☞ Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorce gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

Najceneje in najhitreje

pošiljanje denarja v stari kraj, se obavlja potom čeka (drafta).

Vse kar je potrebno je to:

Mi vam pošljemo ček in vi ga sami pošljete naslovljencu, in on pa kadar ta ček dobi, gre enostavno do najbližnje hranilnice, banke in tam dobi denar za ček.

Čeke izdajamo na vse večje banke v Jugoslaviji.

Pošiljamo denar tudi potom pošte ali brzojavno.

Naša cena je vedno najnižja.

Pošiljamo denar tudi v domovino za uloge v hranilnice za vse hranilnice v Jugoslaviji ter dobimo za vas uložno knjižnico v kratkem času.

Prodajamo parobrodne listke za vse proge. Našim potnikom preskrbimo vse potne listine brezplačno. Vam preskrbimo sorodnike iz starega kraja v Ameriko ter opravljamo vse notarske posle kot: uradne spise, pooblastila, pogodbe, itd.

Pridite osebno ali pa nam pišite za pojasnila.

NEMETH STATE BANK
10 E. 22nd St. John Nemeth, preds. New York, N. Y.

DENAR V STARO DOMOVINO

Danes pošljemo:

1,000 kron za	$ 15.00	500 lir za	$35.00
10,000 kron za	145.00	1,000 lir za	70.00

Denar pošljemo po pošti, ali bančnem draftu.

Vse pošiljatve garantirane.

Cene kron se vedno dvigajo, radi tega svetujemo rojakom, da naj ne odlagajo s pošiljatvijo.

Mi računamo krone po istodnevnem kurzu, ko prejmemo denar za odpošiljatev.

Anton Nemanich & Son, 1000 N Chicago St., Joliet, Ill.

Besednjak

je najbolj potrebna knjiga pri učenju tujega jezika. Če želite pomnožiti Vašo zalogo angleških besed, si boste naročili najnovejši

ANGLEŠKO-SLOVENSKI BESEDNJAK,

ki ga je sestavil dr. F. J. Kern.

Obsega 25,000 angleških besed s slovensko izgovarjavo in točnimi slovenskimi izrazi. Knjigo boste rabili celo življenje. CENA 5 dolarjev. Naročite na sledeči naslov:

Dr. F. J. Kern,
6202 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Naročilu priložite denar, ček ali Money Order.

ROJAKI POZOR!

Sedaj se izplačuje denar v starem kraju redno v novih jugoslovanskih bankovcih.

Naša banka je bila ena prvih, ki je dosegla izplačilo svojih denarnih pošiljatev.

Denarne cene so se zadnje dni nekoliko zvišale, toda so še vedno nestalne, zato se istih ne more oglašati.. Vsaka denarna pošiljatev se odpošlje po najnižji ceni onega dne, katerega k nam dospe.

NAŠE BANČNE NAKAZNICE (DRAFTS) SO ZLASTI ZA ONE ROJAKE V STAREM KRAJU, KI STANUJEJO BLIZU VEČJIH MEST, NAJHITREJŠE SREDSTVO DO DENARJA, KER BANKE IZPLAČUJEJO ISTE POPOLNO IN BREZ ODLAŠANJA.

Naš pravni oddelek izdeluje vsa v notarski posel spadajoča dela, preskrbuje za naše potnike potne liste in ravno tako spise za dobavo družin in sorodnikov iz domovine v Ameriko.

Seznam odhajajočih parnikov in ceno voznim listkom najdete vedno v našem posebnem oglasu.

V vsakem oziru dobite brezplačno natančna pojasnila, ako pridete ali pa pišete v materiščini na

EMIL KISS, BANKER,
133 Second Ave., Cor. 8th Street, New York, N. Y.

Pod državnim nadzorstvom.—Vstanovljeno 1898

Sprejema hranilne vloge in plačuje 4% obresti.

BANČNA TVRDKA
1726 So. Racine Ave.
CHICAGO, ILL.
Telefon Canal 4503

JOHN ZVETINA

JAVNI NOTAR
Izvršuje razne listine
SPADAJOČE V TO STROKO.

POŠILJA DOLARJE V STARI KRAJ
—IN—
PRODAJE ŠIFKARTE.

Zapiski iz mrtvega doma.

Spisal A. M. Dostojevski. Prevel Vladimir Levstik.

(Dalje.)

On je bil poslal tudi svojo dekle z doma, ker se je bal, da mu ne bi izpraskala oči, ako bi zaznala, da se hoče ženiti. Tudi izmed delavcev ni bilo nikogar doma; vse je bil odstranil. Sam je skuhal kavo, sam pripravil prigrizek. Tisti sorodnik pa je molčal že prej vse svoje življenje in ni nikdar ničesar govoril, in ko se je zgodila tista reč, je vzel kučno in odšel prvi iz hiše. In Lujiza je dejala, da bo gotovo tudi molčal. In tako je bilo. Dva tedna me ni nihče prijel ,nobeden sum se ni obrnil name. V tistih dveh tednih — verjemite, Aleksander Petrovič, ali ne verjemite, sem izkusil vso svojo srečo. Vsak dan sva se shajala z Lujizo. In kako, kako rada me je imela! Plakala je in govorila: Kamor te pošljejo, povsod pojdem za tabo; vse pustim zaradi tebe! Mislil sem že, da bo po meni, tako se mi je smilila. No, čez dva tedna so me prišli iskat. Starec in tetka sta se bila zmenila in me ovadila . . ."

"Postojte," sem prekinil Baklušina. "Za to so vas mogli poslati vendar kvečjemu na deset let ali na polno dobo, na dvanajst let, in to v naš oddelek; vi pa ste v posebnem oddelku. Kako je to mogoče?"

"Da, veste, zgodilo se je še nekaj drugega," je dejal Baklušin. "Ko so me postavili pred sodno komisijo, me je kapitan pred sodiščem ozmerjal z grdimi besedami. Jaz nisem mogel mirno prenesti, pa mu pravim: — Kaj zmerjaš, ti podla duša! Ali ne vidiš, da stojiš pred zrealom? — Zdaj je bilo seveda vse kaj drugega; jeli so me soditi po drugih zakonih in so me obsodili za vse skupaj: štiritisoč batin, potem pa semkaj, v posebni oddelek. A ko so vedli mene h kazni, so odvedli tudi kapitana: mene po zeleni ulici, njega k degradaciji in odondot na Kavkaz kot vojaka-prostaka. Do svidenja, Aleksander Petrovič. Pridite gotovo na predstavo!"

Naposled so prišli prazniki. Že na dan pred Božičem skoraj ni bilo treba delati arestantom. Šli so pač v šivalnice in delavnice; ostali pa so prišli samo k pregledu, in četudi so jih kam naznačili, vendar so se vsi, posamezno v večah, vrnili takoj v ostrog, iz katerega ni odhajal že po obedu nihče več. Pa tudi zjutraj je hodil večji del samo po svojih, ne po naloženih opravkih; nekateri, da poskrbe za vtihotapljenje žganja in naroče novega, drugi, da se vidijo z znanimi kumi in kumami, ali da pobero o priliki praznikov razne majhne dolgove za prej izvršena dela. Baklušin in drugi udeležniki gledališke predstave so se napotili k znancem, najbolj iz krogov častniškega služabništva, da dobe neizogibno potrebne kostume. Mnogi so hodili okrog s skrbečimi in zaposlenimi obrazi, zgolj zato, ker so imeli tudi drugi skrbi in posla čez glavo, in dasi se nekaterim na primer, ni obetal denar od nobene strani, vendar so gledali tudi oni tako, kakor da se nadejajo odkod denarja; z eno besedo, vsi so čakali jutrišnjega dne, kakor da jim prinese nekako izpremembo — nekaj nenavadnega. Zvečer so invalidi, ki so nakupovali za arestante na trgu, nanesli mnogo raznovrstnih jestvin: govedine, praset in celo gosi. Mnogi izmed arestantov, celo najbolj skromni in varčni, ki so zbirali vse leto svoje kopejke na kupček, so smatrali za svojo dolžnost, da odvežejo ob taki priliki mošnjiček ter proslave dostojno prvi dan po adventskem postu. Jutrišnji dan je bil resničen, tudi arestantu neprikrajšan praznik, ki mu je je bil izrečno priznan po zakonu. Ta dan arestanta ni mogel nihče poslati na delo, in takih dni je bilo v celem letu samo troje.

In naposled, kdo ve, koliko spominov se je moralo zganiti v dušah teh zavržencev, kadar je napočil takšen dan. Dnevi velikih praznikov se že od detinstva rezko odtiskavajo v spominu preprostih ljudi. To so dnevi oddiha po težkem delu, dnevi rodbinske združenosti. V ostrogu so se jih morali spominjati z muko in koprnenjem. Spoštovanje da slavnostnih dni je prehajalo pri arestantih celo v nekako ceremonijalno dolžnost; postopalo jih je takrat le malo; večina je bila resna in nekako zaposlena, dasi mnogi niso imeli skoraj nikakega opravila. Toda tudi brezdelni in postopajoči so si izkušali ohraniti nekako resnobnost. . . Smeh je bil takorekoč prepovedan. Obče razpoloženje se je razvilo v nekakšno malenkostno, razdražljivo nestrpnost, in kdor je — četudi le slučajno — kršil splošni ton, so ga obsuli s krikom in zmerjanjem, kakor da je odrekel spoštovanje prazniku samemu. To razpoloženje arestantov je bilo nekaj posebnega in celo ganljivega. Poleg vrojene pobožnosti do velikega dne je čutil arestant nezavedoma, da se v tem posvečenju praznika nekako stika z vsem ostalim svetom in da torej ni popolnoma zavržen in pogubljen človek ter odrezan kos življenja, nego da biva tudi v ostrogu tisto, kar je zunaj pri ljudeh. Da čutijo to, sta pričala oko in um.

Tudi Akim Akimič se je zelo pripravljal na praznik. On ni imel rodbinskih spominov, kajti vzrastel je kot sirota v tuji hiši ter odšel kmalu po svojem petnajstem letu že na težko službo; pa tudi posebnih radosti ni bilo v njegovem življenju, kajti preživel ga je vseskozi pravilno in enolično, boječ se tudi le za las prestopiti krog naloženih mu dolžnosti. Posebno verski ni bil, ker je nravstvenost v njem po videzu pogoltnila vse ostale človeške darove in sposobnosti, vse dobre in slabe strasti in želje. Zaradi tega se je pripravljal, da sprejme svečani dan brez vsake skrbi in vznemirjenja, ne da bi se dal motiti žalostnim in popolnoma brezkoristnim spominom, nego s tiho, metodično nravnostjo, ki je je imel ravno toliko, kolikor je bilo treba, da izpolni svojo dolžnost in enkrat za vselej zapovedane obrede. On se tudi v obče ni rad mnogo zamišljal. Zdelo se je, da si nikdar ni belil glave s pomenom dejstva; toda enkrat predpisana pravila je izpolnjeval s sveto natančnostjo. Če bi mu bil drugi dan kdo zapovedal storiti nekaj popolnoma obratnega, bi bil storil tudi to, z isto pokornostjo in skrbjo, kakor je delal prejšnji dan narobe. Enkrat, samo enkrat v življenju, je poizkusil živeti po svoji pameti — pa je prišel zato v katorgo. Ta nauk pri njem ni bil zaman. In dasi mu usoda ni bila namenila spoznanja, kaj je pravzaprav zakrivil, je vendar izvedel iz svojega doživljaja rešilno pravilo: ne misliti — nikdar in v nobenem položaju, kajti mišljenje ni bilo "za njegovo pamet", kakor so govorili arestanti sami med seboj. V svoji slepi vdanosti do obreda je gledal celo na svojega prešička, ki ga je lastnoročno spekel s kašo — znal je tudi to — že naprej z nekakim spoštovanjem, kakor da da to ni navadno prase, ki ga človek lahko kupi in speče vsak dan, nego posebno, takorekoč praznično prase. Morda je bil vajen še izza mladih nog, videti ta dan prešička na mizi, pa je izvajal, da je prešiček neizogibno potreben; in prepričan sem, če sem, če tudi le enkrat ne bi bil jedel ta dan prešička, bi mu bil ostal za vse življenje očitek vesti zaradi zanemarjene dolžnosti. Do praznika je hodil v svojem starem jopiču in v starih hlačah; oboje je bilo sicer spodobno zašito, zato pa tudi že docela ponošeno. In zdaj se je izkazalo, da je novo obleko, ki jo je bil dobil že pred štirimi meseci, skrbno hranil v svoji skrinjici in se je ves čas ni dotaknil, v smehljajočem blaženstvu misli, da se svečano preobleče za Božič. Tako je tudi storil. Na predvečer je vzel svojo novo obleko iz skrinje, razložil jo in jo ogledal, posnažil in opihal prah, in ko je bilo vse to v redu, jo je začasno pomeril. Pokazalo se je, da mu pristoja prav dobro; vse je bilo po njegovi postavi in se je zapenjalo tesno do vrha; ovratnik je podpiral podbradek visoko, kakor da bi bil iz kartona, in talja je kazala celo nekoliko uniformnega kroja. Akim Akimič se je kar namuznil od veselja in se ni brez samozavesti povrtel pred svojim zrealom, ki ga je bil v prosti minuti že zdavnaj lastnoročno oblepil z zlatim robom. Samo en kavelček na ovratniku jopiča je bil nekako na nepravem mestu.

(Dalje.)

Splošna tonika.

Nihče ne bo oporekal izjave, da je splošno zdravje odvisno največ od pravilne prebave. Če je prebava slaba, počasna ali nezadostna, se razvijejo druge bolezni. Vsakdo izmed nas bi moral torej biti oprezen in gledati, da je prebava redna.

Severa's Balsam of Life

(Severov Življenski balsam) je zaželjena tonika, ki je znana, da deluje najuspešnejše. Ta balzam je splošni stimulant in je dokazal svojo vrednost v zdravljenju neprebave, dispepsije, pomanjkanje teka, navade zabasanja in splošno hirajoče stanje. Cena 85 centov in 4c davka. Naprodaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Ne čakajte!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem zaarate. Mislite v naprej.

NEW YORK-DOBROVNIK-TRST.

13. julija — Belvedere.
27. julija — President Wilson.

NEW YORK-HAVRE ali CHERBOURG.

26. junija — La Fayette,
26. junija — Caronia.
3. julija — La Savoie.
3. julija — Mauretania.
10. julija — La Lorraine.
13. julija — La Tourraine.
14. julija — La France.
17. julija — Imperator.
19. julija — Rochambeau.
31. julija — Aquitania.

Navedeni vozni red je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

POTNI LISTI:—Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

IZ STAREGA KRAJA:

je do sedaj prišlo v Ameriko že več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na

Leo Zakrajšek
70---9th Ave., New York, N.Y.

NA DEŽELO!

Pozor Slovenci v zaduhlih in zaprašenih mestnih zidovih! Ako se želite fino prezračiti v zeleni, divni naravi kar bo koristilo Vašemu zdravju, obiščite rojaka **Anton Mladič-a**, v krasnem **Algonquin-u, Ill.**, 45 milj od Chicaga na severozapadni strani. Izberite si ta kraj za letošnje počitnice.

Tukaj je izvrsten ribolov v Fox reki; pri meni dobite čedno prenočišče, izborno domačo hrano, ter kristalno studenčnico. V mojem letovišču je vsako soboto godba in ples. Krasni izleti po senčnatih gozdih so vsakemu na razpolago.

Vlaki iz Chicaga vozijo 4 krat dnevno in sicer ob 7. in 11. dopoldne, ter ob 3. in 5. pop. z Northwestern postaje. Za avtomile vzemite progo: Milwaukee Ave., Rand Road, Barington, Algonquin:—Pišite mi, kedaj pridete.

ANTON MLADIČ,
River Road, Algonquin, Illinois.
Telefon: Algonquin 10.

Kila umori 7000 ljudij na leto.

Sedem tisoč oseb umrje na leto zaradi kile,—tako se glasijo zdravniški listi. Čemu? Ker so nesrečniki sami sebe zanemarili, ali se pa niso dosti ozirali na oteklino na obolelem delu telesa vsled utrganja, ali kile. Kakko je pa z Vami? Ali se tudi Vi zanemarjate s tem, da nosite le kako obvezo, ali kaj drugega? Taka obvezna je samo za silo, podobna slabi opori pri veliki steni, da se ne poruši. Taka obveza ne more tako delovati, kakor kaka mehanična priprava. Če se preveč stisnete z obvezo, ustavlja to cirkulacijo krvi; taka obveza drgne tudi oslabele mišice, ki potrebujejo največ prehrane.

Veda in umetnost je pa iznašla način, ki vsemu temu odpomaga. Vsakdo, ki nosi sedaj kako obvezo, ali pas zoper kilo naj bi enkrat ZASTONJ poskusil takozvano PLAPAO metodo, ki je najbolj umetna, logična in uspešna pri domačemu zdravljenju kile. Ta način je že svetovno znan.

PLAPAO BLAZINICA, kadar se jo tesno k telesu pritisne, se ne premakne s prostora, vsled tega tudi bolnika nič ne teži. Ta blazinica je mehka kot žamet, lahka pri nošnji in po ceni. Rabite je lahko med delom, ali počitkom. Nima nič jermenov, privez, ali trakov.

Učite se torej kako je mogoče ustavljati naravnim potom odprtino utrganja (kile) da Vas isto ne bo vedno težilo. Pošljite svoje ime in naslov še danes na naslov: **PLAPAO CO., Block 3267, St. Louis, Mo.**, da Vam pošiljemo ZASTONJ na poskušnjo Plapao in vsa potrebna navodila.

P-A-T-E-N-T-I

Pišite po mojo knjigo, ki daje pojasnila o iznajdbah in patentih. Knjigo vam dopošljem **ZASTONJ.**

Jaz imam že 30 letno skušnjo kot odvetnik za patente, vsled česar lahko posvetim vašemu patentu posebno pozornost. Moj urad se nahaja samo nekaj korakov od Patentnega urada in jaz lahko izvršim vašo zadevo v kratkem času. Pošljite mi svojo iznajdbo v pregled.

Pišite mi **danes** v svojem lastnem jeziku.

A. M. WILSON,
Registered Patent Attorney,
315 Victor Bldg. Washington, D. C.

POOBLASTILA ZA STARI KRAJ,
PROŠNJE IN IZJAVE.

za dobavo **potnih listov** iz stare domovine v Ameriko izdeluje pri general-konzulatu SHS registrirani slovenski javni notar

IVAN ZUPAN,
1951 W. 22. Place, Chicago, Ill.
Pišite za pojasnila.

Začimbe, selišča in najraznovrstnejša

domača zdravila

katera priporoča msgr. Kneipp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATH. PEZDIR
P. O. Box 772, City Hall Station
NEW YORK CITY.

Našim Jugoslovanskim prijateljem z Chisholma Minnesota in okolice:

Vsled velike prezidave in popravkov našega navadnega bančnega poslopja, smo se začasno preselili v poslopje ravno čez cesto od pošte. V tem poslopju ostanemo kake štiri mesece, dokler ne bo naš bančni urad prenovljen ter popravljen. Vse Jugoslovane iz Chisholma, Minn., in okolice uljudno vabimo, da bi se posluževali naše banke. Zapomnite si to, da ima vaš rojak J. Osbolt pri nas samo en posel in ta je, da točno, prijazno in v zadovoljnost postreže vsem onim, ki se obrnejo nanj.

Banka odprta od 9 do 3. Ob sobotah zvečer tudi od 7. do 8. ure.

FIRST NATIONAL BANK, CHISHOLM, MINNESOTA

Gust Carlson, preds.
G. L. Train, blagajnik.
R. Maturi, podpredsed.
J. Osbolt, pomož. blag.

Telefon: Canal 6027.

FRANK GRILL'S DAIRY

Prva slov. hrvatska **mlekarna**

1818 W. 22. St. Chicago, Ill.

Se priporoča našim gospodinjam. Mleko razvažam na dom.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specialist v Pittsburghu, ki ima 28-letno prakso v zdravljenju vseh moških bolezni.

Zastruplje n j e krvi zdravi z glasovitem 606, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Če imate mozolje ali mehurčke po telesu ali v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite tu izčistit vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bolezen se maleze.

Vse moške bolezni zdravim po okrajšani metodi. Kakor hitro opazite da vam prenehuje zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom zopet povrnil.

Hydrosele ali vodno kilo ozdravim v 36. urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri pučanju vode, ozdravim z gotovostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine otekline, srbečice, škrofle in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi, ozdravim v kratkem času, da Vam ni potrebno ležati.

Uradne ure: vsak dan od 8. ure zjutraj do 8. zvečer; v petkih od 8. zjutraj do 5. popoldne; ob nedeljah od zjutraj do 2. popoldne.

ŠIFKARTE

za DUBROVNIK TRST, HAVRE in HAMBURG prodajemo po najpovoljnenih cenah za najsigurneje brzoparnike.

DOPREMAMO osebe iz starega kraja z malimi stroški in brez zavlačenja.

POŠILJAMO denar v domovino, ter izdajemo čeke **na dolarje**, ali krone, katere izplačujejo razni denarni zavodi v starem kraju.

ZAVARUJEMO hiše proti požaru, osebe na življenje in ponesrečbe.

NAŠ ODVETNIŠKI in javni notarski oddelek prevzema tožbe, tirjatve, prevode, uknjižbe in vse v to stroko spadajoče posle tukaj in v domovini.

PRODAJEMO hiše, lote ter farme pod ugodnimi pogoji.

Za dobro postrežbo jamči.

JOHN A. LAJEVICH & CO.
1137 West 18th Street, Chicago, Ill.
Phone: Canal 4116.

MATIJA SKENDER

JAVNI NOTAR
ZA AMERIKO IN STARI KRAJ

5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Sprejema Tožbe, dela Pooblastila, Kupne pogodbe, Potne Liste (PAŠOŠE); Iztirja dolgove tukaj in v starem kraju.

Izvršuje VSA v Notarsko stroko spadajoča dela že polnih 10 let na istem mestu.

THE DOLLAR SAVINGS BANK

BRIDGEPORT, OHIO.

GLAVNICA $50,000.00.
PREBITEK $50,000.00.

Pod nadzorstvom države Ohio, ki je tudi naša vlagateljica. Plačujemo po 4% obresti pri hranilnih vlogah.

Posebno pozornost dajemo Inozemskemu oddelku.

IZ STAREGA KRAJA

je prišlo že mnogo oseb, katerim sem jaz izdelal prošnje na podlagi katerih jim je bilo mogoče dobiti potrebno dovoljenje za potovanje v Ameriko. Kdor želi poslati svojcem v stari domovini take prošnje, naj se zaupno obrne na mene in jaz mu bodem zadevo povoljno uredil. TUDI V VSEH DRUGIH NOTARSKIH ZADEVAH, BODISI V AMERIKI ALI V STAREM KRAJU, se poslužujte moje pisarne. Delo povoljno, cene nižke.

ANTON ZBAŠNIK, javni notar,
soba 102 Bakewell Bldg., Pittsburgh, Pa.

vogal Diamond and Grant Sts., (nasproti Courts), ali pa zvečer na domu, 5633 Butler Street.

Bodite previdni z denarjem!
Nalagajte ga v zanesljive banke!

Bolj kakor kdaj preje, je sedaj potreben ta opomin, kajti vsled večje množine denarja med ljudstvom delajo špekulantje velike dobičke z onimi, ki jim gredo na limanice.

Naš denarni zavod je zanesljiv in poznan med narodom po svoji uljudni in hitri postrežbi.

Mi plačujemo na hranilne vloge

po 3%

ki jih pripišemo k glavnici ako jih ne dvignete.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav in članica federalnega rezervnega sistema.

Pri pošiljanju denarja v Jugoslavijo bodite previdni. Brezvestni menjetarji nastavljajo sedaj kronam visoke cene, ker se hočejo okoristiti z nevednostjo ljudstva.

Povprašajte nas za nasvet in cene, kadar želite poslati denar v staro domovino!

Ako imate doma Liberty Bonde, izpostavljene nevarnostim ognja in tatov, prinesite jih k nam ter Vam jih bodemo shranili brezplačno.

Poslopje, kjer so naši uradi, je naša lastnina. Odprto vsak dan izven nedelj in praznikov od 9. dop. do 3. pop.

THE JOLIET NATIONAL BANK
JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150,000.00 **Prebitek $360,000.00**

Kretanje parnikov za Jugoslovene
in cena voznih listkov za medkrovje.

I. NEW YORK — TRST:

"PANNONIA" 19. junija 130.00
"PROVIDENCE" 1. julija 90.35
"ROMA" 10. julija 90.35
"BELVIDERE" 15. julija $130.00

II. NEW YORK—HAVRE:

"LA FRANCE" 21. junija $93.00
"LEOPOLDINA" 22. junija 76.50
"La SAVOIE" 3. julija 76.50
"LA LORAINE" 10. julija 76.50

Za sedaj imamo še za vsaki parnik nekoliko prostorov. Ker je mnogo potnikov, zato se pa tudi vsi prostori v naprej razprodajo. POTREBNO je torej, da si zagotovite prostor za eden ali drugi parnik edinole s tem, **da pošljete označeno svoto v naprej.** S tem si tudi prihranite nepotrebno čakanje v New Yorku.

Za vsa nadaljna pojasnila glede potovanja in pridobitve Vaših družin in sorodnikov ali prijateljev iz stare domovine sem, pišite na staro tvrdko

EMIL KISS, Banker,
133 Second Avenue. NEW YORK, N. Y
Vstanovljeno 1898.